

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inzerati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicni petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davki posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisano in zaščiteno frankovano.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

FRANCOSKO-NEMŠKA GOSPODARSKA VOJNA.

20. januarja.

Pri presojanju sedanjega razmerja med Francijo in Nemčijo si treba predstaviti pred oči, kako je leta 1871. Bismarck nastopal proti Franciji in kako se je Francija podvržla takratni nemški mogočnosti ter plačala diktirane milijarde, še predno je potekel rok za plačilo. Ko so se vračali zmagonosni nemški vojski s francoskih bojnih poljan domov, so vozili seboj prvi del »vojne odškodnine« v znesku 742 milijonov frankov. To je bila svota, skoro enaka vsemu takratnemu nemškemu denarnemu obtoku. Kancelar Bismarck je zahteval 5 milijard. Thiers prvi trenutek ni mogel priti do besede ob taki zahtevi, ali končno je podpisal diktat neizprosne nemškega kancelarja. Ali denar ali pa zasedemo Pariz! Tako narkratko je velel nemški železni mož, izključujoč vsake obzire. Nemške čete so zasedle francosko ozemlje, da bi se francoski narod zavedal svojih prevzetih obveznosti in plačal nezasišane reparacije. To niso bile samo reparacije, marveč to je bil denar, ki je imel poleg reparacij še posebej ojačiti nemški narod. Bismarckove zahteve niso slonele zgolj na temelju vojne odškodnine, marveč je on zlorabil svojo zmago in izvelkel iz francoskega naroda krivične strašne svote, da bi potlačil Francoze k tlom in visoko dvignil Nemce. Francija je kontrahirala dve notranji posojili, prvo za dve milijardi in 776 milijonov frankov, drugo pa za 4 milijarde in 136 milijonov frankov; poslednje posojilo je subskribiral francoski narod, s 43 milijardami frankov! Finančni minister je govoril takrat v senatu: S presečenjem stopamo pred te strahovite številke, kakršne se do danes niso pojavile na svetu pri nikakoli posojilni ali finančni operaciji. Ves svet so presenetile te številke in dokazujejo ne sluteno plačilno silo in sposobnost ter najpogostejši patriotizem francoskega naroda. Senatorji so vstali in nepopisnim navdušenjem zaklicali »Vive la France!« Zadnji obrok plačila je bil določen na dan 2. marca 1874., ali Francija je plačala Nemce že 5. septembra 1873., torej celih 6 mesecev poprej Bismarck je na bajonete sta-

vil svoje zahteve in z bajoneti je kopal zlato iz francoske zemlje.

Časi se res izpreminjajo in z njimi naziranja o postopanju z ljudmi, toda ne smemo pozabiti, da imamo pred seboj Nemce, ki so v svoji nebotični oholosti izzvali svetovno vojno in ki sedaj na vse moč goče zvišanje načine zavlačujejo oddajanje svojih obveznosti. Ves svet, ki pošteno misli, je o tem enako prepričan.

Angleškim izvajanjem o sedanjem stanju na ruhrsko-bochumskem ozemlju se pozna, da se odgovorni krogi v Londonu čutijo vendarle zadete, zato pa odklanjajo vsako očitjanje o sokrivdi na francoskih korakih. Nikar naj svet ne misli, da Anglija simpatizira z Nemčijo, ako ne soglašajo s francosko zasedbo. Nič drugega ni sporno med Londonom in Parizom kot samo mnenje o metodi, kako naj se pripravi Nemčijo do plačila. Tačas pa hite poročila v svet, kako se Nemci uspešno pogajajo po angleških premočevnikih za dobavo premoga Nemčiji v času okupacije, kar je pač očitno naperjeno proti francoski akciji na zasedenem ozemlju. Niso brez krivde Angleži in tudi ne Amerika. Ponovno treba poudariti, da je bila dolžnost zaveznikov, da so ostali skupaj, tudi po vojni, kakor so bili v vojnem času, in njihova dolžna dolžnost je bila, poslušati tudi premagance pa pričeti in izvršiti delo za obnovo miru in reda v Evropi. Ali blesk zmage jih je preotil, dobičarski ozir so preplutli duhove vodilnih državnikov in tako imamo danes veliko gospodarsko vojno med Francozi in Nemci.

Kdo bo zmagal? Izkušeni generali in prvovrstni tehniki stoje v tem boju na francoski strani, na nemški pa so vrhovni generali veliki industrijalci, izvežbani gospodarji rudnikov, za katere je stopilo tudi delavstvo. Najbrže je gospodarska sila v borbi na nemški strani močnejša, zato pa je boj v francoskih vrstah toliko težavnejši in prva gospodarska bitka kaže očitno nemški uspeh. Nemci so pripravljeni, kakor nas o tem prepričujejo berolinska poročila, na skrajnosti. Svoje rezistenco so izborno organizirali in vo-

di jo najpopularnejši industrijalec na zasedenem ozemlju Fritz Thyssen.

Po zadnjih poročilih iz Londona je zavladal tam splošen pesimizem. Pravijo, da sedaj se nahaja Francija v odprtem konfliktu z Nemčijo, toda nemška vlada se upira vsaki presoji, ki jo izvaja okupacija, in kažejo se znaki kaotične zmešnjave, zraven se čujejo glasovi o tajnih zarotah, o komunističnih pripravah, o tajnih dogovorih s sovjetsko Rusijo itd. V Londonu menijo, da ako Francija zasede tudi Berlin, ne opravi nič, marveč se bo morala vrniti domov brez reparacij, praznih rok potem, ko so se potrošili za zasedbo težki milijoni. Zelo ostro pa je prijel Nemce »Daily Telegraph«, ki piše o govoru kancelarja Cuna v nemškem parlamentu to-le: Kancelarjev izbruh moralnega ogorčenja se čuje čudno iz ust moža, ki v javnem življenju reprezentira industrijske magnate Nemčije, to je ono skupino, na katere ukaz se je sistematično uničila vsa industrijska organizacija v Belgiji in severni Franciji. Malo let po razbitju vseh produktivnih strojev na ozemlju, katero so bili Nemci zasedli, vidimo jednega izmed njih, ki so vodili take odredbe, kako v svetem imenu pravice divje protestirajo proti odredbi, po kateri se ne ustavi nikak rudnik in nikak tovarna, po kateri ne pride ob kruh niti en delavec. Cunov govor je nov dokaz za nacionalno posebnost Nemcev, da zanje ne eksistira nikak drugo stališče kot nemško in niti govora ni o tem, da bi poskušali biti pravični s svojim stališčem. Nemčija hoče imeti vedno pravico na svoji strani, pri drugih narodih pa vlada, po njenem mnenju, vedno le krivica. Taki pač so Nemci. Spominjamo se, kaj vse so počeli tudi po Srbiji in kako so divjali povsodi po tujih deželah!

Trenotni položaj je brezdvomno tak, da se za Francijo ne napoveduje nič dobrega. Toda zgodovina nas uči, da se je tudi že v največjih težkočah našla povoljna rešitev. Tako bi želeli v sedanjem sporu francoski kakor tudi nemški strani. Kajti ako se sedanjim gospodarski boj, pričet na ruhrskem ozemlju, razplete dalje, bo potemljena vanj vsa Evropa. In Nemčija ima dati mnogo Franciji pa tudi marsikaj drugim državam, ki zelo potrebujejo reparacij v svrhu svoje gospodarske obnove.

PISMO IZ PREKMURJA.

Nosilec liste SLS na Štajerskem, torej tudi v Prekmurju bo Dr. Korošec, Srečni kandidat v Prekmurju bo pa Jožef Klekl, vpokojeni župnik in dosedanji poslanec, ki je kandidiral tudi l. 1920, pri volitvah v ustavotvorno skupščino na programu SLS ter dobil od 8481 glasov 5437. Tudi sedaj je njegova izvolitev v dolnielandav, okraju sigurna ne glede na to, da so ljudje nagnali 7. t. m. njegove agitatorje v Križevcih, Petrovcih in v Nedelji ter 10. t. m. v Prosenjakovcih. Kukovčev kandidat Stefan Kuhar iz Markišavca se doslej s svojo »vrednino prekmorsko sziranko« še preveč ne giblje, ampak pripravila glavno agitacijo za zadnji teden pred volitvami. Govori se, da misli kandidirati v Prekmurju tudi Geza Hartner, ki je bil že v ogrskem parlamentu poslanec. Takrat je nastopal najprej kot Erdödyjev agitator in pridobival volilce iz Erdödyjevim denarijem zanj. Tik pred volitvami se je pa premislil in proglasil kar se za kandidata ter bil tudi izvoljen, vendar se ni upal prikazati v ogrskem parlamentu pred pretokom treh tednov. Znano pa še ni, pod katere stranke okrijem misli nastopiti kot srečni kandidat.

17. t. m. je obiskal Prekmurje minister Zupanič, ki je sprejel na glavarstvu v Suboti razne deputacije. Med temi je bila tudi deputacija soboških Madžarov. Minister je govoril tudi o omenjenim Hartnerjem ter se nato napotil h Kukovčevemu kandidatu Kuharju, katerega pa ni bilo doma, ker je pravkar urejeval v Suboti svojo »Morsko Krajino«. Poslali so avtomobil ponj in ga pripeljali na dom, politična pogajanja z njim pa niso uspela.

Minister dr. Zupanič se je nato odpravil z velikim županom dr. Plojem v Dolenjo Lendavo, odkoder je mislil iti v Ljutomer, a se je vrnil vsled snežnih zametov Čakovca in od tam v Maribor.

V Lendavi je imel minister dr. Zupanič renkonter z dvema radičevskima emisarjema, ki pa sta se morala vrniti na Hrvaško, ker nista dobila v Lendavi ne strehe, ne hrane.

Čuje se, da postavi radikalna stranka tudi za Prekmurje svojega srezkega kandidata ter da računa v prvi vrsti z agitacijo z agrarno reformo, katere agitacija bo gotovo vlekla, ker so poslali Prekmurci zaradi agrarne reforme v Ljubljano že marsikako brezuspešno pritožbo. Zahtevajo pred vsem izmenjavo uradnikov agrarne reforme, zmanjšanje njihovega števila in drugačno po-

stopanje. Tudi Stefan Kuhar pravi v svojem programu: »Agrarna reforma ali naj bonde popravi dosednja szvojemi pozvanji, ali sje pa naj szploj ta zbrise.«

V rokah vladajoče stranke bi bila lahko agrarna reforma hudo orožje v volilnem boju, ki bi predvsem škodila SKS, ker so nastopali dosedanji njeni uradniki kot pristaši SKS.

V splošnem ima pa največ upanja na zmago v Prekmurju tista stranka, ki bo zadnje dni pred volitvijo trošila največ denarja, kajti Prekmurci so še preveč varen dosedanji madžarskih volitev. Vrhutega spada 20 odstotkov prekmurskega prebivalstva v vrsto delavcev, ki si iščejo v letnem času dela v tujini, 10 odstotkov pa ima po lastni krivdi (oddaja dela posestva pri omožitvi hčera ali pa prepis na več sinov) tako malo zemljišča, da strada — vse, torej volilci, ki se bodo nagnili na ono stran, kjer se jim bo vsak nekaj ur dobro godilo.

Pismo iz Prusije.

Halle a. d. Saale, 14. jan. 1923.

Stojimo pod neposrednim vtišom dogodkov zadnjih dni. Dne 10. januarja je reparacijska komisija oficijelno potrdila nemško krivdo, ki so jo Nemci vsled smotrenega pomankljivega dostavljanja lesa in premoga zagrešili v svojih reparacijskih plačilih napram Franciji. Dne 11. januarja so Francozi s kavalერიjo, strojnici, tanki in aeroplani zasedli Essen, da nadzorujejo nadaljno dostavljanje ruhrskega premoga. Dohod francoskih inženjerjev z vojaškimi četami v ruhrsko ozemlje je izzval po vsej širni Nemčiji velikansko ogorčenje. Aktiven protest v tem zgodovinsko in zlasti gospodarsko važnem trenutku, je Nemcem seveda nemogoč. Pač pa govore tudi brez jekla dovolj jasno o nemških čustvih sledeča dejstva: Odpoklic nemškega poslanika iz Pariza in Bruslja, prenos sedeža glavne industrijske rensko-westfalske organizacije — premogovnega sindikata — iz Essena v Hamburg, kjer se delovanje organizacije začasno ustavi. Na ta način namreč nastanejo Francozom nepregledne težkoče v vodstvu ruhrskih premogovnikov, kajti mesto z dobro urejenim premogovnim sindikatom, ki je združeval vse ruhrske industrijske družbe v enoten, skrajno pregleden sistem, ki je

A. E. W. Mason:

4

KLIC NA POMOČ.

(Roman.)

(Dalje.)

Wethermill je debelo pogledal.
 »Vi jo torej poznate!« je zavpil preplašeno.

»Ne, toda videl sem jo z vami v igralnih prostorih. Slišal sem, kako ste jo zvali z imenom.«

»Videli ste naju skupaj?« je vzkliknil Wethermill. »Potem lahko razumete, kako podel je ta sum.«

Toda Ricardo je bil videl deklico samo pol ure prej, predno jo je videl s Harryjem Wethermillom. Živo se je še spominjal slike, kako se je vrgla v trenutku histeričnosti na klop v vrtu in muhasto vdajala s satenskim čevljičkom naprej in nazaj po kamnih. Bila je mlada, bila je ljubka, bila je očarujoče sveža, — toda — toda — čim bolj se je upiral, tem bolj je pri premišljevanju dobivala njena slika temne poteze. Spomnil se je besed, ki jih je rekel tujec: »Ljubka je, ta mala. Škoda, da je izgubila.«

Mr. Ricardo je uredil svojo kravato še bolj premišljeno kot po navadi.

»In gospa Dauvray?« je vprašal. »To je bila ona krenka ženska, s katero je odšla vaša mlada prijateljica?«

»Da,« je rekel Wethermill.

Ricardo se je obrnil proč od ogledala.

»Kaj hočete, da storim?«

»Hanaud je v Aixu. On je najizkušenejši detektiv. Vi ga poznate. Enkrat je obdeval z vami.«

Mr. Ricardo je imel navado, zbirati znamenite osebnosti okoli svoje mize in pri eni teh zbirk sta si bila predstavljena Hanaud in Wethermill.

»Hočete, da greva k njemu?«

»Na mestu!«

»To je delikatna zadeva,« je rekel Ricardo. Dobil je nalog, da preišče umor, in midva greva mirno k njemu — —

Pri tem ga je pa Wethermill prekinil.

»Ne, ne,« je zaklical. »Ni dobil naloga, da preišče umor, temveč prišel je sem na počitnice. Čital sem o njegovem prihodu pred dvema dneva v časopisih. Pisali so, da pride na počitek. To, kar želim je, da bi sprejel to zadevo.«

Vzvišeno zaupanje Wethermillovo je za trenutek osupnilo Ricarda, toda njegovo spomin je bil jasen.

»Vi hočete iti k najposobnejšemu francoskemu detektivu v zadevi te gospodične? Ali je to pametno, Wethermill?«

Wethermill je obupan poskočil s svojega stola.

»Vi trdite? Vi mislite, da je kriva? Vi, ki ste jo videli? Vi menite, da je kriva, kakor ta nesramni časopis, kakor policija?«

»Kakor policija?« je vprašal Ricardo ostro.

»Da,« je odgovoril Wethermill. »Ko sem zvedel novico, sem tekel doli k vili. Policija jo

straži in ne dovoli vstopa nikomur. Niso me hoteli pustiti v vrt. Toda govoril sem z enim izmed njih. Njih mnenje je, da je tudi ona med morilci.«

Ricardo je stopil parkrat gor in dol po sobi. Nato se je ustavil korak pred Wethermillom.

»Poslušajte me,« je rekel slovesno. »Videl sem to gospodično pol ure predno sem vas zagledal. Prihтела je ven na vrt in se vrgla na klop. Ni mogla sedeti mirno. Bila je histerična. Razumete, kaj to pomeni? Izgubila je pri igri. To je točka številka ena.«

Mr. Ricardo je dvignil en prst.

»Zdivjala je nazaj v igralne sobane. Vi ste hoteli, da deli z vami dobiček vaše banke. Bila je s tem zadovoljna; izgubljali ste. To je točka številka dve. Malo pozneje, ko je odhajala, ste jo vprašali, ali bo prišla prihodnjo noč — to je včerajšnja noč — ko se je zgodil umor. Njen obraz se je zatemnil. Odlašala je z odgovorom, kakor bi premišljala, kaj se bo zgodilo naslednjo noč. Nato vam je pa odgovorila: »Ne, imamo druge načrte.« To je številka tri.« In Mr. Ricardo je dvignil svoj tretji prst.

»Sedaj pa,« je vprašal, »hočete morda še, naj Hanaud prevzame zadevo?«

»Da, in takoj!« je zaklical Wethermill. Ricardo je vzel svoj klobuk in palico.

»Ali veste, kje stanuje Hanaud?« je vprašal.

»Da,« je odgovoril Wethermill in je vedel Ricarda v neznan, majhen hotel v sredi mesta. Ricardo je oddal posetnico in oba obisko-

valca so pustili v malo sobo, kjer je Hanaud srebral svojo jutranjo čokolado. Bil je močan in je imel široke rame, polno in zadovoljno obličje. V jutranjem plašču pri zajutruku je izgledal kot izbrani gledališki igralec.

Prišel jima je nasproti s prijaznim nasmehom in podal obe roki Ricardu.

»O, dragi prijatelji,« je rekel, »veseli me, da vas vidim. In Mr. Wethermill,« je vzkliknil in podal roko mlademu iznajditelju.

»Torej se me spominjate?« je vprašal Wethermill naglo.

»To je moj poklic, si zapomniti ljudi,« je rekel Hanaud z nasmehom. »Bili ste pri vselem obedu pri Mr. Ricardu v Grosvenor Square.«

»Gospod,« je rekel Wethermill, »prišel sem, da vas prosim pomoči.«

Prošnja je jasno zvenela iz teh besed. Hanaud je obrnil stol pri oknu in ga ponudil Wethermillu. Na drugo je pa posadil Mr. Ricarda.

»Govorite,« je rekel resno.

»Gre za umor gospe Dauvray,« je rekel Wethermill.

Hanaud se je začudil.

»In v kakem oziru se zanimate za umor gospe Dauvray?«

»Njena snemlievalka,« je rekel Wethermill, »mlada Angležinja — je moja dobra prijateljica.«

Hanaud je gledal temno, iz oči mu je sijala jeza. (Dalje prihodnjik.)

vodil tudi premogovni transport preko morskih pristanišč — bodo imeli Francozi opraviti le s posameznimi rudokopniki in knapovskimi upravami brez enotnih pravil in brez enotne oddaje premoga.

Dne 12. januarja je dosegel dolar rekordno višino 10.700 M, kar ni čuda, ko izgublja Nemčija svojo na premožu in industriji najbogatejšo pokrajino. Sorazmerno s skokom dolarja se je pojavil nov draginski val s skoro že avstrijskimi številkami: jajca komad 100 M, svinjetina pfund (t. j. pol kg) 2000 M, slanina in mast pf 2200—2400 M, surovo maslo pf 2500 M, margarina pf 1300 M, kruh na karte (1800 gr) 500 M, žemlje komad 30 M, liter mleka 230 M. Državni in mestni očetje sklicujejo skupščine in si belijo glave, kako bi zadržali silo novega draginskega vala. Seveda zama, kajti trgovci in branjeveke morajo prikrivati cene novemu dolarskemu kurzu.

Vsled usodopolnih dogodkov v ruhrskem ozemlju prihajajo iz vseh strani Nemčije žalne izjave in protesti, po mestih vihrajo črne zastave, včeraj je bil šole prost dan, da se tudi mladina pouči o važnosti zunanjih dogodkov. Raz govorniške odre vseh strank brez razlike političnega mišljenja grmijo protestni govori napram francoskemu postopanju, kajti v trenutku novega težkega udara sta si nemški nacionalec kot socialni demokrat in komunist edina. Trenotno so potihli preprički in nagajivosti med desnimi in levimi, tako n. pr. v našem mestu zbog Moltkejevega kipa (visokega 4 m in vlitvega iz bron), ki ga je v prvem tednu novega leta snela komunistična mladina s podstavka in ga odnesla iz mesta. Zoneti slučaj izmed mnogoštevilnih poškodb bronastih spomenikov, to pot s političnim ozadjem.

B. K.

Kaj se godi na Reki?

Reka je zaprta svetu in le malo vesti prihaja iz nje. Kar pa jih pride, se glase vse zelo neugodno in kažejo le vedno večje propadanje nekdanjega cvetočega reškega mesta. Na Reki ni nobene oblasti, ki bi vzdrževala s potrebno avtoriteto red in mir. Nekaj ljudi je tam, ki so si prilastili vrhovno pravico nad vsem in nad vsemi ter delajo baš kar hočejo. Tako žalostno je sedaj na Reki, da je čutila celo »Vedetta« potrebo, izpregovoriti resno besedo o sedanjem stanju v mestu. List pravi, da je Reka bolno mesto in da ima dolžnost to bolezen ozdraviti z vso svojo energijo sedanja italijanska vlada, ker je po mnenju tega lista Reka italijansko mesto. Italijanska vlada bi morala tako nastopiti, kakor nastopa doma v Italiji. Na vsak način je potreba na Reki obnoviti spoštovanje zakona. Beseda avtoriteta zveni danes na Reki kot ironija. Na Reki je neko število oseb, katere mislijo, da jim je vse dopustno in ki sramotno špekulirajo s patriotizmom in ljudskim čustvom v svoje lastne svrhe. Ako se take ljudi vpraša, zakaj tako nastopajo, odgovore srdito, da delajo v imenu pravičnosti in človečnosti. To tudi takrat, kadar izvrše kaj takega, kar spada pred kazenski zakon, pa se mu znajo oni spretno izogniti z grožnjo represalij proti onim, ki bi jih ovadili, pa tudi proti onim, ki bi jih mogli kaznovati. Ako pojde tako dalje, pravi »Vedetta«, postane življenje na Reki nemogoče. Zlo raste od dneva do dneva in vedno bolj se vidi, da ni nikogar več, ki bi izvrševal zakon. Ako se bo zdravljenje zavlačevalo, nastanejo v kratkem tako težke posledice, da bomo prisiljeni domisliti dolgo časa glede ozdravljenja reških razmer. Treba rezati, brez usmiljenja!

Ako tako piše »Vedetta«, so morale nastati pač zadnje dneve na Reki take stvari, kakršnih še ni bilo in katere končno namerajo mesto v popolno pogubo. Okoli lista »Popolo di Fiume« so zbrali razni nezadovoljenci in ta list je nastopil v svojih zadnjih številkah zelo ostro proti vodilnim krogom, očitajoč jim razne nepravilnosti, pri čemur ne izvzema čefa sedanje provizorne vlade Denollia. Slednji je nenaravno odpotoval v Rim, da nemudoma informira italijansko vlado o neznosnem stanju na Reki. Magistrat in guvernersko palačo so zasledile alpinske čete. Tudi fašisti se obnašajo proti reški in proti rimski vladi.

Trgovina je propadla, nezanesljivost paračca, meščani so prodali, kar so imeli, revščina in pomanjkanje razporejeni občinici so vnosno davki na ulici, nikjer ni nobenega reda, vse je divje in vsakdo se hoji prihodnjega dne, ker na mesto se siplje samo zlo in beda, od nikoder

pa ni tako težko pričakovanege rešitelja za Reko. Na propasti Reke je kriva v glavnem le italijanska vlada. Težko bo Reko obnoviti, tudi ako pride do ratifikacije in aplikacije dogovorov iz Sante Margherite. Kakor se vidi, čaka Jugoslovane rešilo delo na Reki, ako bi pa v svoji nespameti Italijanski nasilneži to delo preprečili, zapade Reka svoji smrti.

Kongres socialno-demokratske stranke.

Skupni nastop socialistov s slovenskimi komunisti.

— Beograd, 23. januarja (Izvir.) Včeraj je bil odprt kongres socialno-demokratske stranke, ki se ga udeležuje okoli 80 delegatov iz vseh krajev države. Slovensko socialnodemokratsko franklo zastopata dr. Milan Korun in Josip Kopač. Kongres je otvoril voditelj hrvatskih socialistov Vitomir Korač. V svojem govoru je predsednik kongresa Korač naglašal program kongresa, katerega glavna točka je končno ujedinitve vsega socialističnega čutečega in organiziranega delavstva v enotno fronto, v enotno socialistično stranko. Kongresu posveča politični krogi veliko važnost, kajti pričakovati je, da bodo v slučaju pozitivnih uspehov kongresa nastopile vse socialistične stranke kompaktno pri volitvah. Kongres ima glavno nalogo, da končno konstituirajo enotno socialistično stranko in da se izvede ujedinitve vseh socialistov. Kongres bo trajal tri dni. Po končanem kongresu bo objavljen program enotne socialistične stranke, obenem pa bodo dane smernice za taktiko pri bodočih volitvah.

Kakor je informiran vaš dopisnik, zasledujejo razvoj debate na kongresu z velikim zanimanjem nekateri sedaj v Beogradu navzoči zastopniki bivše komunistične stranke iz Slovenije. Privatno je razširjena vest, da se namerava slovenski komunisti pridružiti tej edinstveni stranki in skupno nastopiti pri volitvah v narodno skupščino. Po izavi nekoga slovenskega komuniste se bivši komunisti v Sloveniji voče ne udeležijo volitev skupno s klerikalci.

— Beograd, 20. jan. (Izvir.) Zastopniki bivše komunistične stranke v Sloveniji so se včeraj razgovarjali s notranim ministrom, skušajoč od nje zagnati stališče vlade napram »socialistični stranki, ki bi pri volitvah združila socialistične glasove v enotno fronto. Zastopniki so ministru izjavili, da nameravajo nastopiti skupno s ostalimi socialističnimi strankami v Sloveniji. Stališče ministra je bilo kratko precizirano s tem, da vlada še vedno poštevava veljavnost zakona o zaščiti države, ki je v prvi vrsti naperen proti komunistom. Po drugem poročilu je deputacija komunistov med njimi Fabjančič, vprašala ministra notranjih zadev, kako stališče zavzema vlada napram programu takozvane »delovne stranke«, ki je nastopila pri zadnjih volitvah. Obenem je Fabjančič obavil ministra, da je sklican za 21. t. m. sešatek, ki ima nalogo ustanoviti novo proletarsko stranko. Fabjančič je ministru zatrjeval, da slovenski komunisti nikakor niso bili tako razdeljeni element kakor srbski in da so pozneje, ko so uvideli posledice politike srbskih komunistov, izstopili iz komunistične stranke Jugoslovije.

Volilna borba.

SPLOŠNA SITUACIJA.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) Volilna borba se polagoma razvija v štadij agitacije in raznih shodov. Vse stranke odpošiljajo v važnejša mesta svoje agitatorje, govornike in informatore, da pripravljajo razpoloženje med volilci za kandidate. Živahno je postalo v vseh strankah. Radikalci zelo agilno izvršujejo agitacijo po vseh krajih države in skušajo povsod parirati nastop demokratov. Zelo živahna je agitacija v Vojvodini. Tudi Južna Srbija je že postala teren ostre volilne borbe. V teh krajih bo najhuša borba med demokrati in radikalci. Radikalci skušajo na vsak način zavzeti nekatere demokratske postojanke, demokratje pa so na drugi strani odločeni ohraniti dosedanje postojanke za vsako ceno. Kakor znano, so demokrati pri zadnjih volitvah v konstituantno priporili znatno in močno večino glasov v Južni Srbiji in Makedoniji. Uvidevaloč resnost volilne borbe in položaj v Južni Srbiji, se je predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović odločil, da započne v Južni Srbiji in Makedoniji sam osebno agitacijo. Ljuba Davidović je včeraj odpotoval v Skopje in je namenjen, da tam najprej konferira z uglednimi voditelji demokratske stranke in da potem v vseh važnih mestih Makedonije priredi konference in shode. Radikalci bodo poskušali na drugi strani akcijo Ljube Davidovića s protiagitacijo obreževati.

KONGRES RADIKALCEV.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) V ministrskem predsedstvu so bile zadnje dneve neprestane konference radikalnih ministrov s ministrskim predsednikom Pašićem. Vrše se pa tudi konference z radikalnimi poslanci in strankinimi voditelji. V prvi vrsti gre za manifest radikalne stranke, ki bo v kratkem objavljen. Sklenjeno je bilo dalje, da se prične takoj prihodnji teden z živahno in sistematično agitacijo v Vojvodini, Bosni, severni in južni Srbiji. Za prihodnji teden je sklican kongres radikalne

stranke v Skopje. Tega kongresa se udeležuje Nikola Pašić ter ministri Krsta Miletić, Marko Trifković, Ljuba Jovanović in še drugi radikalni prvaki. Na tem kongresu se ima predvsem določiti kandidate za volilna okrožja v Južni Srbiji. Velik interes polagajo radikalni na volilno situacijo v Bosni.

VOLILNO GIBANJE REPUBLIKAN-CEV.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) Republikanska stranka v prečasnih krajih po sedanjih informacijah ne postavi lastnih kandidatov. Z vsjo živavostjo in vohemenco so se vrgli republikanci na Južno Srbijo in Črnogoro. Živahno agitacijo razvijajo republikanci po Makedoniji in onih krajih, kjer so popreje zmagali komunisti. V volilnih okrožjih, kjer so imeli znatno večino glasov komunisti, upajo republikanci na uspeh. Republikanski dijaki so polnoštevilno odšli na agitacijo.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) Radi velikih snežnih zametov so se morali razni poslanci, ki so odšli na volilno agitacijo v Slavonijo, Vojvodino in druge kraje, vrniti v Beograd. Vrniti so se morali tudi nekateri radikalni ministri, ki so odšli na agitacijo.

NOSILCI DEMOKRATSKIH KANDIDATNIH LIST.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) Po poročilih iz Hrvatske, je demokratska stranka za hrvatskoslovenske volilne okraje že določila nosilce kandidatnih list. Srečni kandidati še niso določeni. V liškokrbavski županiji je nosilec liste Svetozar Prihičević, v modruškoreški županiji Milan Prihičević, v zagrebški županiji Nikola Bradica, v varaždinski županiji Hinko Krizman, v bielevarski Večeslav Wilder, v požeški Svetozar Prihičević, v virovitiški Ivan Ribar in v Sremski Svetozar Prihičević. Kakor je videti, si je Svetozar Prihičević zagotovil mandat s tem, da kandidira v treh volilnih okrožjih.

Zaključek slavnosti ob 50letnici beogradskega gledališča.

USTANOVITEV ZVEZE SLOVANSKIH GLEDALIŠČ.

— Beograd, 19. januarja (Izvir.) Slovesnost povodom petdesetletnice beogradskega Narodnega gledališča so bile sponi zaključene s Smetanovo opero »Prodano nevesto«. Zaključen je tudi kongres slovenskih gledališč. Rezultat tega kongresa je zelo povoljen in je pričakovati, da prinese uresničenje ideje kulturnega zblizanja na polju dramske in operne umetnosti. Sklenjeno je, da se ustanovi »Zveza gledališč Češkoslovaške, Poljske, Bolgarske in krajevine SHS«. Ta kulturna institucija naj bi imela nalogo posredovati med posameznimi gledališči za repertoar in osobje ter gledati, da se dvigne slovenska dramska in operna umetnost. Kongres je napravil na javnost globok vtis, ker je dan prvi korak h kulturnemu zblizanju in ujedinenju velikoga dela slovenskih narodov. Kongres je sklenil, da se vrši bodoči kongres slovenskih gledališč v Sofiji, povodom 20 letnice obstoja sofijskega Narodnega gledališča. Obenem je dal kongres inicijativo za ustanovitev »Udruženja slovenskih igralcev«.

Povodom predstave opere »Prodano nevesta« je ravnatelj brnskega gledališča Václav Steh podaril v imenu češkoslovaških narodnih gledališč krasen venec beogradskemu gledališču.

Žrtve zadnjih napadov makedonskih četašev.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) Iz Stipa so sedaj prispela podrobna poročila o napadu makedonskih razbojnikov na vas Kadričalk. Pri napadu se je razvila ljuta borba med komitaši, ki jih je vodil znani Todor Aleksandrov, na katerega glavo je sedaj razpisana nagrada od 250.000 dinarjev, in med seljaki, ki so izključili koloniste. V tej borbi je padlo 15 kolonistov, 6 kolonistov je bilo težko ranjenih. Vlada je poslaa trepetim rodbinam nujno pomoč 10.000 dinarjev. V Stipu samem se je ustanovila komite, ki zbira podporo za pone srečene.

— Beograd, 20. januarja (Izvir.) Komandant celokupne žandarmerije Uzun Mirko vč je šef javne varnosti Žika Lazić sta odpotovala v Južno Srbijo, da na licu mesta preiščeta slučaj. Naša vlada namerava nasloviti na bolgarsko vlado prijateljsko noto, s katero pozivlja bolgarsko vlado, da ukrene vse potrebno v smislu zadnjih dogovorov beogradske konference z ministrskim predsednikom Stamboliškim. Nikakor se ne more pripisovati kaka krivda oficijelni Bolgarski, zato je torej umerno, da se morajo varovati vsi diplomatični obzir in da je zadnje sredstvo proti makedonskim razbojniškim točnam, da za deva pride pred sodišče Društva narodov.

Gospodarstvo.

Valutna melanholija.

Ljubljana, 19. jan.

Dogodki zadnjega časa so nam prinesli dosti ožgosti. Tega si ne moremo prikriti in radi priznamo, da je ta splošna ožgost deloma vsaj tudi opravičena. Opaziš jo povsod, kamor stopiš in kamor pogledaš. Saj pa tudi ni čuda, da bi se v sedanjih težavah koprneči svet ne udaljal čimbolj črnožolčnemu črnovidstvu in da bi marsikdo med nami ne zapel znano pesmico: »Veseloje proč je proč itd.«

Tak je danes položaj, če ne v političnem, pa gotovo v gospodarskem pogledu. In kdor bi ne hotel verjeti tej efektivni splošni potrtosti, kdor bi slikal sedanjo našo »situacijo en gross in en detail« v rožnobarbnem smislu, bi varal samega sebe in varal pa tudi svojega bližnjega, če bi bilo sploh mogoče.

Zatorej dobro vemo, da je treba skrajne opreznosti, premišljenosti v razmotrivanju hudih in trdovratnih težav v sedanjih splošnih melanholiji. Polastila se je naširnih krogov vsled vedno hujših vsakdanjih skrbi za življenje, za življenjsko borenje, ki razpada počasi pa gotovo na vse strani še kljubujoči življenjski pogum, da če tudi krepak, počasi poima ter grozi ugasniti in povsem — ohibozati.

Tak je odmev in take so posledice zadnjih dogodkov, zlasti na valutnem polju. Saj segajo s svojim odločilnim vplivom ne samo v pridobitno vrvenje, marveč tudi do zadnjega kotička, kjer bi želel in hotel živeti svoje mirne povojne dneve najskromnejši — konzument. Tudi nima ima valutna pošast takorekoč na vrvi. In prav nje vzemirja bolj kot vsakega drugega, ki skuša in tudi razume prevaliti najhujše brdskosti, izgube, neprijetnosti itd. na hrbet in na breme ravno konzumenta. On in le on pač plača na koncu koncev ves račun, s čimur mora poravnati vse difference in vse podražene cene, ne da bi vedel, »kje bi jemal, da bi — drugim dal itd.«

To tukaj na kratko popisano in navedeno podraževanje je pač največji sovražnik dandanašnjega življenja ali — životarenja. In kdor bi umel odpraviti to najhuše zlo povojnega gospodarstva, ki ga poprej vsaj v taki meri zlasti pri življenjskih potrebščinah nismo poznali: kdor bi umel odgnati tega kruglaja, ki vsem nam konzumentom kljuje srce itd., tega življenjskega umetnika bi vkovali z veseljem lahko v zlato ali pa — v zvezde.

Je pa ta naloga, to vprašanje vseh sedanjih vprašanj, tudi sila težka. Težko in neizvedljivo bi dostavil morda še marsikdo, ki nima pravih človeških in domoljubnih občutkov ali pa si jih je do cela pokvaril. Tako razdelanost vedno jasnejše opažamo pri grobokopih okrog krščansko — komunističnega »Slovenca«, ki je haš te dni z naslovom »Brezupen položaj naše valute« napisal že smrtno obsodbo našemu dinarju in denariju!

Črnoveštni »Slovenčev« komunisti in valutni bankirji so tedaj izrekli preki ali kratki sod, s čimur so dosegli svoj defetistični vzor in ideal. Treba bode poiskati le še primerno grobljišče, kamor bi zmetali ti brodarji vse svoje brezupne položaje in valute. In potem bi se nai jim — ne vemo, kje — odprla ob angeliskem petju rajska vrata, kamor nai bi po vsem tem blatenju in »defetiranju« vstopili kakor belo problečni odrešenci vse dosedanje valute in druge mizerije.

Zakaj smo omenili te najnovejše valutne izbruhe. So pač zelo značilni za še kolikor toliko resni politični list za slovenski narod, kakor se pod svojim naslovom še vedno in še vsak dan nazivlja samega sebe to izmed strupenih klerikalnih listov v Jugoslaviji gotovo najstrupenejše in naistarejše trbilo.

No in takega trobentanja se čuje danes.

PREGLED VALUTNIH TEČAJEV V JANUARJU 1923.

	Berlin	Zagreb	Milan	Praga	Bukarešta	Sofija	Dunaj	Budimpešta
Curih, 2. jan.:	0.07	5.35	26.90	14.45	3.10	3.65	0.0075	0.2175
10. »	0.047½	5.55	25.61	14.80	2.75	3.50	0.0075	0.20
19. »	0.02½	4 (3.99)	25.62	15	2.80	3.50	0.0075	0.20½
20. »	(Glej borzno poročilo.)							

BILANČNO STANJE NARODNE BANKE dne 8. januarja 1923.

Aktiva:	
1. Kovinska podlaga	342.266.685.06 D
2. Dana posojila	1.489.997.536.07 »
3. Prejemki od države	4.517.550.447.76 »
4. Vrednost drž. domen	2.138.377.163.00 »
5. Saldo raznih računov	1.603.632.60 »
Skupaj	8.489.795.464.49 D
Pasiva:	
1. Vplačana glavnica	18.211.000.00 D
2. Rezervni fond	4.930.054.87 »
3. Novčanice v obtoku	5.038.485.650.00 »
4. Razne obveznosti	1.289.791.596.62 »
5. Terjatev države	2.138.377.163.00 »
Skupaj	8.489.795.464.49 D

Obtok papirnatih bankovcev se je v primeru z izkazom z dne 31. decembra 1922 zmanjšal za 1.397.485 dinarjev.

— Ljubljanski semenj za kožuvinno. Kakor vsako leto se vrši tudi letos pri »Balkanu« v prostorih Ljubljanskega javnega skladišča, Ljubljana, Dunajska cesta 33., dne 23. januarja 1923 Pavlovič semenj za kožuvinno. Ta sejem je v prvi vrsti interesu malega lovca in kmetijskega ljudstva, ki ima potom nje možnost vnovčiti svoje blago brez vsakršnih prekupcev.

— Poročilo z žitnega trga. Ljubljana 19. jan. Hitri padec naše valute je uplival tudi na žitni trg. Posebno je poskočila cena moke »a« katere je veljala danes do poldneva še din. 6.88 franko Vojvodinska postaja. V zvezi s številko 2 se je pa dobila še po 6.75, št. »2« in »6« pa po 6.70, ker slabše vrste za izvoz na pride o v pošten in je po njih slabo povpraševanje. Črčenica stane že din. 4.63, oves 3. otrobi 1.75. Koruza je radi malega povpraševanja ostala še na ceni 2.95. Vse navedene cene se razumejo franko oddaja postaja. Trgovine,

se je polastila velika nervoznost ter skalejo cene vsako uro.

— **Ljubljanski trg.** Goveje meso I. vrste 56 do 60 K, II. vrste 48 do 52 K, III. vrste 36 K, loj 70 K, teletina 64 do 66 K, svinjsko meso I. vrste 94 K, II. vrste 84 K, trebušna slanina 110 do 116 K, riba in sal 128 do 135 K, mešana slanina 120 do 126 K, mast 145 do 150 K, drobnica 40 K, piščanec 60 do 90 K, kokoš 120 do 150 K, jajce 7.50 do 8 K, Perutnine in jaje nekoliko primanjkuje. Ribe se dovažajo v večji množini na trg: ščke in karpi 80 K kg, mleko 14 K liter, surovo maslo 200 K, čajno 280 K, kruh: kg belega 28 K, črnega 24 K, žemlj 34 K. Špecerijsko blago: kava od 160 do 220 K po kvaliteti, kristalni sladkor 88 K, v kockah 96 K, riž I. vrste 52 K, II. vrste 36 K, liter namiznega olja 128 K, jedilnega 96 K, Moka št. 0 30 K, bela krušna 24 K, črna 22 K, kaša 26 K, ješprenj 36 K, otrobi 12 K, koruzna moka 18 K, aidova moka 40 K, q. pšenice 2000 K, rži 1800 K, ječmena 1500 K, ovs 1450 K, prosa 1500 K, koruze 1400 K, fižola ribničana 1700 K, prepečarja 1800 K, — m³ trdih drv 600 do 700 K, q. premoga 140 do 150 K. — Glede zelenjave je potreba krita. Zelinate glave 6 do 8 K kg, kislje zelje 10 do 12 K kg, ohrovt 12 do 14 K, karfiž 10 do 44 K, kolerabe 20 do 25 K, čebula 20 do 22 K, česen 4 K, krompir 7 K, repa 3 do 4 K, kislja repa 8 K. Prognoza za razvoj cen v bližnji bodočnosti je neugodna.

— **Tržne cene v Mariboru 15. t. m.:** Cena mleka je poskočila za 1 D, maslu od 28 na 34 D, konjske kože so se podražile za 50 D, tako da stanejo 150 D, dočim se je cena teletim kozam podražila samo od 15 na 16. 25 D; izdatno pa je poskočila v ceni konjetina (od 4 na 7 D). Glede sladkorja se cena ni spremenila, izvzemši sladkor v kockah, ki se je podražil za 1 krono. Pač pa se je podražila moka in sicer št. 0 za 1 1/4 K, št. 1 za 1/4 K, št. 4 za 1/4 K, št. 6 za 1/4 K, pšenični zдроб za 1/4 K. Čudno je, da se je tržna cena kruha podražila za 1 K, dočim ga pekarije prodajajo še po stari ceni. Še bolj čudno je pa to, da je cena surovemu maslu padla kar za 6 K, dočim se je čajno maslo, ki se je po podražilo, toda ne samo za 6, temveč za 10 kron!

— **Zagrebski živalski trg.** Zagreb 19. januarja. Cene za kg žive vage v dinarjih: Svinje I. mesnate 19, II. 18, III. 16.50, svinjska mast (100 kg) 35, salo 32, slanina 28. Čvrsta tendenca in veliko povpraševanje. — **Živalski trg v Varaždinu.** Cene v dinarjih za kg žive vage notirajo: Svinje mesnate I. 20—21, II. 19, III. 18, svinjska mast (100 kg) 35, salo 32, slanina 28. Čvrsta tendenca.

— **Živalski trg v Bjelovaru.** Na sviniskem trgu so notirale cene: mesnate svinje I. 19, II. 18, III. 16.50, svinjska mast (100 kg) 35, salo 32, slanina 28. Čvrsta tendenca, veliko povpraševanje. Prigono radi snežnih zametov slab.

— **Zagrebski trg.** Zagreb 19. jan. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno bačka, odnosno volvodinska postaja notirajo: Pšenica 450, nova rumena koruza 220, umetno sušena 290, rž 350—400, ječmen za pivovarje 400—420, za krmo 325—350, oves 275—300, pisan fižol 350—360, beli 375, pšenična moka »0« 700, »2« 675, »4« 650, za krmo 225, drobni otrobi 175—200, debeli 250. Čvrsta tendenca.

— **Novosadska blagovna borza.** Novi Sad, 19. jan. Radj praznika »Blagoslavljaja« je bila borza zaprta.

— **Prodaja lesa.** Kr. direkcija šum v Vinkovcih bo prodala dne 29. januarja t. l. ob 10. dopoldne potom javne dražbe hrastov in drug les. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— **Dobava krtač in držajev za krtače.** Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 28. januarja t. l. pismena ofertalna licitacija glede dobave 19.600 raznih krtač in 1000 držajev za krtače. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— **»Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi od 22. do konca meseca januarja t. l. sledeče poudarjene tečaje in predavanja: 1. V četrtek dne 25. jan. v Mirni peči v Šoli ob 13. uri praktični tečaj za cepljenje, okr. ekonom Kafol, v Mayčičah ob 8. uri v stari Šoli (o izboljšanju hlevov, o gnojenju in živinoreji, pomočnik okr. ekonom Hladnik). 2. v nedeljo, 28. jan. v Trški gori ob 14. uri v vinogradu g. Osolnika (praktični tečaj o reznji trt — okr. ekonom Kafol). v Radečah ob 8. uri (o racionalnem gnojenju, pomočnik okr. ekonom Ambrož), v Cerkljah ob 15. uri v Ljudskem domu (o krmljenju živine in o mlekarstvu, pomočnik okr. ekonom Hladnik), v Mokronogu po prvi maši v Društvenem domu (o živinoreji, o mlekarstvu, o ureditvi gospodarskih stavb, živ. inštruktor Gregorc), v Dobrempolju (o zimskem in zgodnjem pomladnem delu čebelarja, potovnalni učitelj čebelarstva Okorn), v Trbovljah pri zborovanju kmetijske podružnice (o svinjeriji, o produkciji mleka, živinorejski inštruktor Zupanc), v Vučenici (o pospeševanju živinoreje, o sadijarstvu, okr. ekonom Wernig), v Turnišču v Prekmurju (o izboljšanju hlevov, o živinoreji, okr. ekonom Vojsko), v Krogu v Prekmurju ob 13. uri (o gnojenju z umetnimi gnojili, pomočnik okr. ekonom Pavlica), 3. v ponedeljek 29. jan. pri Sv. Marku pri zborovanju kmetijske podružnice (o zboljšanju krme, o vzgoji plemenjakov) in v torek 30. jan. v Hrastniku pri zborovanju kmetijske podružnice (isto predavanje, živ. inštruktor Zupanc).«**

— **g. Plavšičev valutni adjutant g. Glück** je, kakor se nam piše, v resnici odprl v Trstu svojo menialnico oziroma bančnico. Tako je spretni ebreec, ki je leta 1919 menda priromal iz Galicije per pedes apostolorum v bogati Zagreb, odrinil za eno postajo dalje. Iz zagrebske borze, kjer je bil koncesijoniran senzal za srebro, zlato, dolarje itd., se je preselil na tržaški borsni trg. Nastanitev v Trstu mu je bila, pravijo, kaj lahka stvar, ker ga je velikopotezni g. Plavšič že poprej v oficijelnih misijah večkrat pošiljal v Trst prodajat naše dolarje. In galski mojster je začel najbrž znašati svoje gnezdece v Trstu, kamor se je sedaj prav imenitno vsedel. Podrobnoosti njegovega sedanjega dela v Trstu — tako pravi naš dopisnik — še niso znane. Pa bodemo kmalu na jasnem glede Glücka v Trstu, ki je tudi v Jugoslaviji kmalu zaslovel, ker je bil v prvem času menda še pred Plavšičem večkrat in visoko kaznovan radi valutnih prestopkov. Če je vse dotične kazni in stotisočake dinarske tudi resnično poplačal naši državi, tega ne vemo. Pač pa vedo to — drugi ljudje. Glavno je pri celi stvari, da deluje spretni Glück sedaj v Trstu in da je svoj meč povsem obrnil. Postal je čez noč velik Italijan in očitni nasprotnik jugoslovanskega dinarja, ki mu je trn v peti in ki ga je treba seveda po intencijah fašistovskih Italijanov več ali manj tlačiti — uničiti. Danes tukaj, jutri tam, si misli Glück, ki igra svoj »Rouge et noir« sedaj v tržaški Nici. »Noir« mu je seveda naš dinar, dasi mu je ravno naša valuta prinesla prvo srečo, katero pa utegne med prebrisane šimi Tržčani kaj kmalu zaigrati. — Tako nam piše naš dopisnik. Radovedni smo, če se bode o tem poglavju oglašil tudi kaj »Jutrov« informator.

„Sokolski dom“ v Gornji Radgoni.

(Odgovor »Slovenca« na članek: »Kulturni škandal Sokola ob drž. mejl.«)

Slovenski javnosti je znano, da si je nadela Gor. Radgona, nekdanj nemčursko radgonsko predmestje. Šele s preobratom slovensko lice; in to deloma vsled pritoka številnega slov. uradništva v povečane stare in v nanovo ustanovljene urade, deloma pa se je tržanstvo samo preorientiralo v slovenskem smislu; s čemer pa ne trdimo, da nima tukaj naša narodna kakor državna misel še mnogo odkritih in prikritih sovražnikov.

Potreba je dala, da so se tu kmalu ustanovila razna kulturna društva, med drugimi »Sokol« in »Dramatično društvo«. Delovanje teh dveh pa se vrši pod najneugodnejšimi razmerami; društvi nimata dvorane; »Sokol« telovadi na prostem; pozimi in ob slabem vremenu pa je ta telovadnica nerabna. Omenjam pri tej priliki, da tudi tukajšnja šestrazredna nima telovadnice. »Dram. društvo« pa je navezano na gostilniške prostore in na dobrohotnost kremljevo ter si mora oder za vsako predstavo nanovo postavljati. To da obilo truda in stroškov in kvari se inventar; da nam je »Dram. društvo« vkljub vsem tem težkostim nudilo v prošlem letu 12 predstav, je pokazalo s tem svojo najresnejšo voljo do dela.

Uvideli smo, da je pod takimi razmerami društveno delovanje nemogoče in da tako ne gre dalje. Raziti se? Ne, sklenili smo, posvetiti vse svoje skromne sile neselbičnemu delu za zgradbo »Doma Sokolskega in Dram. društva«. A napravili smo že prvo napako: vprašali nismo naših klerikalcev za dovoljenje; pa kaj hočemo; zamujeno je zamujeno in se ne da več popraviti. Kupili smo stavbišče, razposlali prošnje za podnoro širom vse naše države; društveniki sami pa pridno zbiramo in žrtvujemo svoj težki obol; saj smo povetini državni nameščenci. Gledamo že na lepe uspehe. Poslali pa smo tudi 26-tim avstrijskim dvovlastnikom (ki imajo pri nas posestva), i. s. takim, ki so nam večkrat v družbi ali klerikali naglašali svojo naklonjenost in narodno strpljivost ter obljubljali podporo, nemški pisano okrožnico. Proti tej naši akciji je zavzel svoje stališče »Grossdeutscher Parteitag für Mittel- u. Untersteiermark« pod predsedstvom dr. Kammererja. (Glej »Tagespost« z dne 27. 1. 1922 št. 313.) Nekaj dni nato nas je v isti stvari napadel v Feldbachu izhajajoč nemško »šovinističen list« »Grenzpost« v članku »Starker Tabak«; objavlja našo okrožnico in govori o slovenski predrznosti. In sedaj prihaja »Slovenec«, oz. njegov gornjeradgonski izvestitelj s svojimi superlativi. Ko negotavilno delstvo, da se proti našemu domu, ki bo na najsevernejši točki naše domovine glasil slovenskega življa in branik državne misli, boré ramo ob rami in z istim orožjem prosluli Vsemecem Kammerer, šovinistična Grenzpost in pa naši klerikalni »narodnjaki« v »Slovenca«, imamo zavest, da nam za svoje delovanje ni treba druge upravičbe pred slovensko javnostjo.

To naj je po seveda merodajnem mnenju »Slovenčevega« dopisnika »sijajen dokaz za našo minimalno moralno kvaliteto in toliko kulturne škandal, da se ga ne more dovolj ožigosati«. ako smo doslej, da so nam Nemci pomagali nositi in polazati temelne kamne za slovensko obmejno trdnjavo. Greh in škandal: tako pravi minimalna morala; za naše klerikalce pa velja druga, menda maksimalna morala. Njihova »Gospodarska zadruga« bi bila šla zbog gospodarstva raznih nienih nad- in podvratnikov že davno rakom žvižgat, da jim ni na mile prošnje in bove pod kakimi »ljubimi« segel pod nazdno — nemško — avstrijski kapital. Da torej Gosp. zadruga sploh še živi in da gospodje maksimalni moralisti še naprej gospodarijo, tako, da raste enemu salo, drugemu gozdovi, zadrugnikom pa dolgi nosovi, se imajo zahvaliti Nemcu. Čudno, da pri tem ne trpi klerikalna narodnost in da se pod to pogravnje ne da mirno pripisati »Der Zweck heiligt die Mittel«.

Mittel«. Najbrž mi tega ne razumemo; ako se katoliški strankar v dosego političnih koristi združi in veže s komunisti in boljševiki, ako se klerikalce masti s kruhom, ki je pomazan z nemškim maslom, kakrat je geslo »Der Zweck heiligt die Mittel« edino pravilno, ker ima katoliško podlago; ta pa je edino zveličavna.

Tudi se spodbujajo na tem, da smo nam apaskim Nemcem poslali nemške okrožnice. Povejte nam vendar, vi katoliški hlapci, v kakem jeziku pa naj govorimo z njimi, kakor v takem, ki ga razumemo; ali govorite vi slovenski ali morda hotentotski, kadar hodite agitirati med nje. Ah saj govorite lepo nemški, dobro ali slabo; jezi vas pač le, da je Roškarjeva nemščina med Apasani tako malo zalegala. S kratko odklonilno gesto naj še odpravim ogaben omejni pojav, ki se mu pravi »Murska Straža«. Ta list je bil tu ustanovljen po preobrtu; njegov program je bil čisto neustrankarski: čuvati interese obmejnih Slovencev. Tega programa se je list pod prejšnjim urednikom g. B. Borkom točno držal. Sedanjí urednik, neki Roman Bende, katerega je svojčas »Kmetijski list« izdelal mičen konterfe z zelo obiskurnim ozadijem, vsmatra očividno za svojo življenjsko nalogo pridobiti Mur. Stražo primat v klerikalnem revolversstvu; in priznamo — čast kmetur čast — mož je na najboljši poti, da doseže svoj cilj. Mur. Straža je danes le še zbirka neslanosti in psokv, podobna bolj kakemu zoološemu leksiku kakor pa listu za obmejne Slovence; njen urednik pa oulaja vse, kar nima zanj specifičnega vonja; mi mu teza škoro ne moremo zameriti, ker ni drugače mogoče, kakor da je to pri njem pač fiziološki pojav.

Zato naj svobodno lava naprej. Zadnje besede v odgovoru na vse klerikalne klevete pa dajemo slovenski napredni javnosti: Pomagajte nam z vsestransko podporo sezidati ponosen Sokolski dom, ki bo strah naših zunanjih in notranjih sovražnikov.

Dr. Leopold Poljanec:

Naraščaj »Rdečega križa«.

I. Vseučiliški profesor dr. Leopold Pitamic je poročal v 7. številki letošnjega »Preporoda« pod naslovom »Revolta proti avtoriteti« o znamenitem članku, ki ga je priobčil ameriški sodnik James M. Beck v angleškem mesečniku »The Fortnightly Review«.

To poročilo me je globoko prevzelo. Znano je pač vsem, da nas tlačí pet egipčevskih nadlog: brezprimerno izpodbijanje avtoritete, strastna mržnja ljudi med seboj, splošni odpor proti delu, nezmerna želja po zabavi, in sirovi materializem, ki zanikuje vsako duševnost v našem življenju. Znamo to ter se izgovarjamo z izrednim stanem po vojni, z vojno psihozo in drugimi takimi krilatnicami, ki se vselej porajajo tam, kjer ni jasnih pomov. Zato te pretrese tembolj, ako spoznaš, da so te zle energije že desetletja utajene v človeštvu kakor žerjavica pod pepelom in da jih je svetovna voja le izprožila ter njih pogubno delo pospešila. Človeška družba je kakor jetičen bolnik, ki mu bolezenske krali že dolgo razčedaajo pljuča, ki pa se v vročici tolaži, da mu je škodil le zadnji izprehod v burji. Treba bi bilo, da časnik Pitamichev članek večkrat ponatisnejo, da bi si človeška družba v n'em kakor v zrcalu ogledala izmučeno in izpačeno lice.

Kdo nam pomaga v tej sili in kako? Na sedanji dorasli rod ne smemo preveč računati; vse gleda v mladino, njo je treba vzgojiti za boljše in srečnejše življenje. Beseda »vzgoja« lepo zveni, toda težko je »vzgojati«! Mimo staršev bi morali vzgajati mladino mi učitelji, saj jo imamo na dan 4—5 ur v rokah; le da moramo ta čas izvečine popabiti za pouk, ker tako zahteva naša mehanična doba. Po šoli je otrok 19—20 ur ali doma v rodbini, ki ga dostikrat noče ali ne more vzgajati, ali pa v družbi in na ulici. Kako vzgaja ulica, vemo vsi, ni treba da bi dalje o tem govorili. Tako se dostikrat dogaja, da klice zlatih zrn, ki jih vestni učitelji sečajo v mlada srca, ob izhojenih potih in na kamenju kmalu oveno.

Na tečajevne se vzgojno delo zato, ker šola in dom ne delujeta skupno, temveč si čisto še celo nasprotujeta. Tako je višji šolski svet uvedel lani na ljubljanskih osnovnih šolah s podporo naraščajajoč ameriškega rdečega križa »Igro za dobro zdvajanje«. Učitelji so se iz večine z vneto porjileli te ideje, mladina tudi; toda izpodleto nam je in letos opažamo splošno malodušnost in pottrost. Starši namreč kot domači nadzorniki iger razen redkih izjem niso podpirali šole, matere so sinom in hčeram pridno delale »križice« tudi v predalnih za one predpise, ki jih otroci niti vršili niso, ter jih tako naravnost navajale k laži in prevaji. V Ljubljani torej ni šlo, zakaj zgradba na takih temeljih mora razpesti, da kamen ne ostane na kamnu: v Češko-slovaški republiki pa je leta 1921 z denarnomo pomočjo ameriškega naraščaja Rdečega križa igralo to isro 70.000 otrok, letos pa jo igra več ko 165.000 otrok.

Kako bi pač združili dom in šolo k skupnemu delovanju, to je zdaj veliko vprašanje. Rodbinski večeri so se preživeli; če jih skušamo zdaj le obnoviti, se nam lahko primeri, da se izpremene v samozvana sodišča, k'or bo grmelo in treskalo proti šoli in proti učiteljem. Po mojem mnenju lahko postane naraščaj Rdečega križa v kraljestvu Srbav, Hrvatov in Slovencev mimo drugih vzvišenih ciljev zlati most, ki veže razdvojenata tabora — dom in šola.

(Dalje prih.)

— Čevlje kupite od domačih tovarov trvdke Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko«, ker so isti priznani na boljši in naravnost. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Politične vesti.

— **Pakt med Peričevimi socijalnimi demokrati in klerikalci.** Med Peričevimi socijalnimi demokrati in klerikalci je sklenjen tudi za volitve v narodno skupščino pakt. Kot koalicijski kandidat za volitve v narodno skupščino bo nastopil dr. Perič. Dr. Gosar se mu umakne s svojo kandidaturo na deželo. Med Peričem in Bernotovo skupino se je razdor še poglobil. Bernotova skupina nastopi tudi to pot samostojno.

— **Potrebnost poasnila:** Izjavljamo, da se naše besede v članku »Volilna borba« »Tisoče in tisoče so izdali (inladini) v ta namen (da namreč z denarjem oslabe naše vrste) in samo v enem kraju so dali vsakomur, samo da se je udeležil njihovega sestanka, po 200 D.« ne nanašajo na brežiški okraj, temveč na bolj severne kraje Štajerske. — Uredništvo »Kmetijskega lista«.

— **Mussolini napade Jugoslavijo:** V Varšavi izhajajoč organ ruskih emigrantov pod naslovom »Za pobjedu« je pred kratkim priobčil dve poročili, ki jih je vodja sovjetske ruske misije v Rimu ing. Vorovskij poslal vladi v Moskvi, odnosno sovjetskemu poslaniku v Berlinu Kreštinskemu. V prvem poročilu pravi Vorovskij, da je jela Mussolinijeva vlada delati velike neprilike sovjetski misiji in da bo najbolje, ako sovjetska Rusija svojo misijo odpokliče, ako se bodo te šikane od strani italijanske vlade še nadaljevale. V drugem povdajaja Vorovskij, da je politika Mussolinijeve vlade naperjena proti Rusiji ter nadaljuje: »Vsekakor bo Mussolini skušal doseči v vprašanih zunanje politike kakršenkoli, če tudi še tako nezaten uspeh, zlasti zatagadelj, ker je njegov obsejni program notranjih reform že vnaprej obsojen na neuspeh in propast. Mussolini ni v stanju, da bi mogel rešiti socialne probleme, ki pretresajo Italijo, zato je čisto gotovo, da bo skušal izvesti kakršenkoli konflikt s sosedno Jugoslavijo v čvrsti nadi, da se mu bo posrečilo Jugoslavijo ponitiati. Istočasno namerava Mussolini z oborožen silo napasti Avstrijo, da ji ugrabi ves oni del Tirolske, ki se nahaja še pod avstrijskim gospodstvom.

— **Grki na bolgarski mejl.** »Dnevnik« piše: Položaj na Marici je še vedno resen. Dve sili se pripravljata za napad. Grki za zmagovito korakanje proti Carigradu. Turki pa za partizansko borbo. Iskra v Karagaču ne more vneti požara, vendar pa je jasno, da taki incidenti razburjajo obojestranske duhove in približujejo vojno. To smo sami poskusili in vemo. Grki in Turki vsekakor pomišljajo in se pripravljajo za vojno. Veliko ogorčenje vzbujajo koncentracija grške vojske na bolgarski meji. Nakane Grške ne morejo ostati skrite, kajti ni se ni treba bati Bolgarije. Bolgarska vlada je izjavila, da bo strogo nevtralna. Bolgarski narod niti ne misli o kakih vojni. Če na nameravajo Grki z grobo silo odvzeti Bolgariji to, kar ji po pravici pripada. Če ji evropski državniki to njeno pravico priznajo, Grška s svojim postopanjem nač ne skrbi za mir, tem manj, ker je Bolgarija brez orožja. Bolgarija nima absolutno nobenega namena reševati z orožjem spore niti na jugu, niti na severu, niti na zapadu in poče zamešati države v tak konflikt. Ona štiti samo svojo pravico in čaka od onih, ki ji lahko priznajo to pravico, da to tudi stori.

— **Nadležne dedščine madžarskega naroda.** Bivši madžarski zunanji minister dr. Grätz govori v »Pester Lloyd« o nadležnih dedščinah, katere obremenjujejo madžarski narod. Po komunistu so se Madžari naslonili na Anglijo, češ da nima ona nikakih neposrednih lastnih interesov ob Dunavu, potem pa, ko se je Anetila polastila dunavske plovnice in ozemlja zemskega olja, so se Madžari naenkrat obrnili proti Franciji, češ da ima Francija v Srednji Evropi odločilno besedo. Ko jim pa ni politika prinesla nikakega haska, so se začeli orientirati proti Italiji. Grätz pravi, da izvira ta politika iz dobe, ko je bila avstro-ogrška monarhija važen faktor evropskega zveznega sistema ter se je takrat mogla in včasih tudi morala enostransko orientirati. Svojo nekdanjo veličino so vzeli Madžari v svojo sedanjost državo. To je napačno. Za sedanjo Madžarsko je vsaka enostranska orientacija nevarnost. Z vsakim prijateljem, kateremu se hočemo popolnoma udati, pa naj bo to Anglija, Francija ali Italija, pade na nas toliko več sovražnikov in nasprotnikov. Za Madžare velja sedaj samo ena prava politika: da se vzdržujejo topli odnosi z vsemi evropskimi državami, malimi in velikimi. Na Madžarskem se deslej v tej smeri ni storilo takorekoč nič. S preokrenitvijo sedaj proti tej, sedaj proti oni državi je vzbujala Madžarska povsod samo nezaupanje in nikjer se ni doseglo tega, da bi se bili sprejeli madžarski cilji v okvir večje evropske koncepcije. Grätz vprašuje: Čemu delamo to politiko? Delamo jo zato, ker nam še tiži v krvi stara mentaliteta velesile. Na našem

razmerju do sosednih držav pa tiče tradicije naše stare narodnostne politike. Izjave in dejanja vplivnih osebnosti, ki se v naših sosednih državah zlorabljajo za širjenje nezaupanja proti Madžarski, so posledica te mentalitete.

— **Volilna pravica narodnostnih manjšin.** Protičev »Radikal« poroča: »Vlada je brzoglavim potom sporočila podrejenim oblastem naredbo, da je narodnim manjšinam priznana volilna pravica in da se morajo v volilne imenike vpisati vsi volilci, ki doslej še niso bili vane sprejeti. Čujemo, da računa vlada na glasove narodnih manjšin in da bo našla pota, da te manjšine ne nastopijo s svojimi kandidatskimi listami.

— **Ustava ni okamenela.** »Tribuna«, ki je v tesnih zvezah s Pašičem, razpravlja o možnosti revizije ustave in izjavlja: »Demokrat Pribeževič stoji na stališču, da je ustava večna in da se nikdar ne sme spremeniti, ako tudi zahteva to tok časa in ako je bila tudi v danem momentu najboljša na svetu. Po Pribeževičevem mnenju bi naj bila državna ustava neke vrste okamenjena in bi se ne smela, kakor v Švici, v 40 letih menjati osemdesetkrat. Zato pravimo: Tudi naša ustava se bo, naravno, enkrat spremenila, ako bo naša država korakala naprej ali nazaj. Po kateri poti bo stopala, tako se bo spreminjala tudi ustava; bo napredna, ako bo država stopala po naprednih potih, bo pa reakcionarna, ako bo stopala v nazadnjaški smeri.«

— **Prošnja o pomiloščenju Niewiadomskega.** 24. t. m. vloži F. Paschalaki v imenu rodbine umorjenega poljskega prezidenta Narutowicza pri novem prezidentu prošnjo o pomiloščenju morilca Niewiadomskega.

Razgled po slovanskem svetu.

— **Davek na vernike.** Pred kratkim je sovjetska vlada izdala dekret, ki nalaga vsakemu verniku imeti s seboj, kadar gre v cerkev, legitimacijo in 1 milijon rublev. Brez legitimacije in plačane vstopnine vstop v cerkev ni dovoljen. Komunisti se sklicujejo pri tem na Ameriko, češ da tudi tam brez vstopnic ni dovoljeno hoditi v cerkev.

— **Propadanje ruske industrije.** Sovjetski listi priobčijo neprestano seznane tovaren in podjetij, ki ne morejo več nadaljevati svoje obrata in se likvidirajo. V elektrotehnični industriji se skrči promet do 29 podjetij s 40.000 delavci. Cementna industrija bo zastopana po 4 tovarnah. Od 266 podjetij kemične industrije je prenehalo z delom 127. Od 342 usnjarskih podjetij bo likvidirano 231.

— **NEP.** Predsednik vrhovnega sveta narodnega gospodarstva Bogdanov je poročal na X. zborovanju sovetov o rezultatih nove gospodarske politike. Jasno je, je delal, da nova ekonomska politika (N. E. P.) ni samo prehodni pojav v našem revoluci onapnem boju, ni samo metoda, ki smo jo večkrat uvedli in jo lahko jutri spet likvidiramo. To je proces, ki bo trajal dolge, dokler se ne zboljša rusko gospodarstvo in industrija in ne doseže vsika svoje organiziranosti. Šele ko bo ta razvoj na vrhuncu, bo mogoče prestopiti k socializmu. Priznati je treba, da je industrija 1922. leta storila prvi korak v mrtve točke, na kateri se je nahajala v zadnjih letih. Korak naprej je očitven. V mali industriji je večji napredek kot v veliki. V mali industriji so tovarne dosegle dvakratno ali celo trikratno pomnoženje izdelkov in se približajo dvem tretinam predvojne obrata. Produktivnost dela smo zvišali 2 1/2 krat. Tekstilna industrija, ki je bila v nateženju položaju, tudi napreduje. Razvoj male industrije je tolik, da ne zadostuje več domače surovine, tako da bo treba kupiti letos v inozemstvu 200 milijonov pudov prediva in 300.000 pudov volne. Na polju veleindustrije je napredek manjši, toda tudi v tem oziru n. pr. petroleška industrija že popolnoma zadostuje državnim potrebam.

— **Lienin na smrtni postelji.** Ljudje, ki prihaja o iz Rusije, zatrjujejo, da je Lienin na smrtni postelji. Že devet dni ne more govoriti in njegovo stanje je sedaj brezupno. V Kremlju sestavljajo tjujmirvat, ki bo nadomestil Lienina po njegovi smrti. Predlagajo: Trockega, Dzeržinskega in Kameneva. Psihiater prof. Förster, ki je prisel iz Moskve v Rigo, je v pogovoru izjavil, da ima Lienin isto bolezen kot poliet.

— **Katastrofa v zrakovplovstvu.** 12. t. m. se je ponesrečil v Bolgariji poročnik Rusev iz Trnova. Letal je s svojim aparatom nad Sofijo in metal v mesto vabila na zabavo, ki jo je prijel aeroklub. Ko se je vračal, je dobil aeroplan nad mestom Božurišče znatne poškodbe, pilot se je hipoma spustil na zemljo, pri tem pa je obitčalo eno krilo aparata na nekem poslopju, aparat s poročnikom Rusevim pa je padel na zemljo. Pilot je bil na mestu mrtev.

— **Priznanje Baskalova.** Ob priliki pred volilno agitacijo po deželi je bolgarski notranji minister Daskalov govoril v Stari Zagori, kjer je med drugim dejal: Volna visi nad Bolgarijo. Položaj je tako kritičen kakor je bil leta 1915. leta pred vstopom Bolgarije v svetovno vojo. Tudi sedaj predlagajo Bolgariji od raznih strani orožje in denar, da bi se ona udeležila eventualne vojne na Balkanu. Poleg ti obetajo tudi teritorialne pridobitve. Toda bolgarska vlada ni hotela pahniti naroda v propast in je to preloze odklonila. V uradni »Pobjeda« je priobčena izjava glede vesti o zvezi med bolgarsko vlado in bolševiki, ki so jo razširili romunski listi. Uradno glasilo zatrjuje, da bo ostala Bolgarija v slučaju konflikta na Balkanu nevtralna.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA.

Sobota 20.: Voljček. Izven.
Nedelja 21.: ob 3. pop. Peterčkovice poslednje sanje. Izven.

Nedelja 21.: ob 8. zveč. Živi mrtvec. Izv.
Ponedeljek 22.: Voljček C

OPERA.

Sobota 20.: »Mefistofeles« red C.
Nedelja 21.: »Sevilski brivec« izv.
Ponedeljek 22.: Zaprtlo.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER v Ljubljani.

V soboto 20. januarja: »Avtomobilist«.
V nedeljo 21. jan.: Charleyeva teta.

— Operni repertoar, se je moral zadnji teden dvakrat spremeniti, ker je več opernih članov bolnih. Zaradi bolezni ne morejo nastopati ga. Thiery - Kavčnikova, ga. Lewandowska in g. Levar.

— Iz gledališke pisarne. V nedeljo dne 21. t. m. nastopi prvič v naši operi novo-angajziran bariton g. Balaban, dosedaj član raznih velikih ruskih gledališč. Poje vlogo Figara v »Sevilskem brvcu«.

— »Peterčkovice poslednje sanje« se v pripravi v nedeljo dne 21. t. m. zadnjikrat v tej sezoni. Začetek ob 3. popoldne.

— Opera — E. d'Albert: »Nižav«. Današnji večer je bil častni večer za našo opero. D'Albertova »Nižava« je muzikalna drama, katere uprizaritve zahteva le prvovrstnih pevskih moči, smele dirigentske roke in junaškega orkestra. Vse to sem imel danes zvečer priložnost občudovati. Vsi naši pevci, ki so sodelovali v »Nižavi«, so bili vesokoli pogumni in samozavestni, v prvi vrsti seveda lastniki glavnih vlog g. Levar, Sowiński in Betetto ter gđ. Thalerjeva. Obvladati v obsegu tako mestoma kolosalno težko stvari in jih ne samo pevsko, a istočasno tudi igralsko podati tako zadovoljivo, kakor danes zvečer, ni lahka stvar. Podčrtati moram zlasti krasno igranje Betetta in Levarja. Prave čudežne čine je izvrševal orkester s kapelnikom g. Matičičem. Predstava je zapustila globok vtis in navdušenega priznanja se nisem kmalu slišal tako mnogo, zlasti ob koncu dela. G. Sowiński, gđ. Thalerjeva in g. Matičič so dobili lepe cvetlične darove. Obstanova opere je bila nad vse dostojna. Sploh imo do sedaj uprava naše opere z malimi izjemami zelo spretno roko v izbiranju učinkovitih del, kar se zlasti opazja v primeri s prošletimi repertoarji. O »Nižavi« izpregovorimo obširneje.

— Gradsko pozorišče v Subotici. Pišu nam: Uprava gradskog pozorišča v Subotici, pravilno je poimela svojo dužnost, populariziranja naše umetniške snage, te nam je posle gostovanja drugih prvaka naših scen priredila gostovanje slovenske umetnosti — u oboji dramske praksi in gđe. Juvanova, članice narodnega gledališča v Ljubljani. Gđja. Juvanova je umetnica par excellence, saj jasno izražena omrtom naše slovenske jačine, koja krepko rešava i najteže probleme i strasti autora. Nena Laura je tip žene — trovačice — koja nje svesna svoja zločina, ali je svesna onog sto hoće i kamo ide. Jaka energična i osećajna sopstvene snage — meka i blaga pod utiscima proizvedene boli sopstvenom krivicom. Laura je maistorsko delo gospodje Juvanove. Uz gošču istakli su se svi sudevalci, te je tako Strindbergov »Otac« doživio pravo interpretaciju toga večera. U Paunu kao Lady Aleksandra, otkrila nam je grčica sve prave nene osobine, te smo uživali u nenoj diskretnoj, sigurnoj i prizmiloj igri. Bila je odlična. Želali bi da nam se ukaže prilika više puta videti je na našoj pozornici. Toga večera gostovao je i g. Aleksander Zlatković sa beogradske pozornice u ulozi Kneza Silvanya sa ravnim uspehom.

— Ljubljanski muzej bi tvoril lahko veliko privlačno silo za tučce, kakor delajo to muzeji po drugih velikih mestih, da se njegova uprava organizira in bi bil pristopen občinstvu večkrat, kakor je doslej, na brž vsled pomanjkanja potrebnega nadzorstvenega oboja. Ker se moralo boriti naši muzeji po deželi, n. pr. v Celju in Mariboru, z gmočnimi težkočami, predvsem pa s stanovanjskimi neprilikami, bi morali gledati na to, da postane ljubljanski muzej nekaj osrednjega zavoda za Slovenijo. Moral bi biti zrcalo vseh znamenitosti naših krajev, obenem pa nekaj svetovalec pri vodstvu manjših muzejev. Mal začetek za moderno organizacijo muzeja je napravila vlada s tem, da je postavila posebnega vodjo za etnološki oddelek, ki bo, če se izpopolni, delal čast našemu mestu. Pa tudi prirodopisni oddelek čaka še veliko delo. Posebno na tem polju bi lahko zainteresirali s smotrenim delom in nabiranjem zunanj svet, kajti za prirodopisje je bila Slovenija že od nekdaj objavljen dežela. Umevno pa je, da ne more obvladovati en sam uradnik vsega dela tako, kot bi bilo potrebno. Zdi se nam, da bi bilo potrebno, da dobi tudi prirodopisni oddelek svojega vođa, kakor ga je dobil etnološki. Ta vođa naj bi skrbel predvsem za to, da bi prišlo čim več prirodopisnih zanimivosti v muzej in da bi jih shranjevali ostali nastavljeni zavoda dobro in v potrebnem redu. Obisk muzeja veseli človeka namreč samo tedaj, če vidi pred seboj sistematično in pregledno zbirko. Tako ureditev prirodopisnega oddelka je tem bolj nujna, ker misli otvoriti vlada prirodovarstveni park na ljubljanskem Barju in v Triglavskem gozdu, s čimer stopi Jugoslavija v krog držav s prirodovarstvenimi parki, kakor so Amerika, Angleška itd. Ker nam ne manka trozadnih strokovnjakov, bi bilo najbolje, če bi se poverilo glavno vodstvo naših prirodopisnih zbirk in ustanov eni osebi.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Glasbeni vestnik.

— Koncert »Glasbene Matice« na Jesenicah. Od posetnika, ki se je udeležil koncerta Glasbene Matice na Jesenicah dne 14. t. m., se nam sporoča: Prekrasen dan! Stirideset navdušenih pevki in pevcev s svojim ljubljenskim Hubadom v sredi. Bleščeče planine s Triglavom! Vseokoli čisto in jasno kot v zimski bajki. Na kolodvoru iskren sprejem. Ob 3. popoldne v sokolski telovadnici, v dvorani čudovitega dela jeseniškega »Sokola«, se je vršil koncert. Nabito polna dvorana. Iz Zirovnice, Koroške Bele, Javornika in še celo od onkraj Karavank, so se pridružili posetniki vrlim Jesenicam. Videl smo stanove, ne glede na prepičanje. Bil je kulturna praznik, globoko priršen in prav tako lep. Od točke do točke je rastel aplavz. Pri večerpi »Gor čez izaro« se je anlavz navdušenja odprl docela. Bili smo pač blizu žalostne meje. Ko se je zbral zbor v lepih prostorih kolodvorske restavracije k prijateljskemu sestanku, tedaj so vsi navdušeni čutili, da je šla pesem do globine. Govor podstaroste jeseniškega »Sokola« br. Ravnikar je tako živo prepričal o svoji iskrenosti, tako globoko uveril s svojo zahvalo, da so vsi čutili, da je namen dosežen: Dvigati, plemeniti in napajati žejna lica. Tako prijateljsko lepega večera pevski zbor že dolgo ni doživel. Predsednik zbora g. Prunk je v besedah polnih vere in ljubezni poiznail namen zletov pevskega zbora »Glasbene Matice« in se je toplo zahvalil za nepričakovano lep odziv od strani domačinov in njihovih neumnih, vzglodnih narodnih delavcev. Ponovno se je videlo, da je baš od dela nekaterih agilnih moči in voditeljev odvisen — predvsem v pokrajini — napredek vsega duševnega življenja v dotičnem kraju. Prav na Jesenicah smo se kar najlepše prepričali o tem. V valed vojne polnoloma znamenitih dvorani so ustvarili močje z vzglodnim tihim delom vzorno telovadnice, iz skromnih posredkov godbo in gledališki oder. Naj jim bo izražena na tem mestu iskrena zahvala in prepričani naj bodo in vsi Jeseničani, da kakor oni, tako tudi pevci in pevke dolgo ne pozabijo na lepota bogat dan, katerega so preživeli med njimi. Toda prijatelji pravijo ob slovesu: Na svidenje!

— Simfonični koncert Muzike dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši v ponedeljek dne 22. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Razven Mozartove Serenade so vse ostale točke koncertnega sporeda slovenskega izvora in se v Ljubljani prvič izvajajo. Posebno opazljamo občinstvo na veliko delo češkega skladatelja Jiraka, na njegovo Simfonijo v c-molu. Na koncertnem sporedu, ki se dohva v predprodaji in pa na večer koncerta pri večerni blaginji, so označene vodilne misli posameznih stavkov te simfonije. Ta program stane 2 D ter ga toplo priporočamo v nakup. Sedežev je še dovolj na razpolago ter so v predprodaji v ponedeljek cel dan v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

— K. B. Jirakova simfonija, katero bo izvajal dr. J. Čerin na koncertu v ponedeljek 22. t. m. ni le po obsegu, ampak tudi po instrumentalni največje orkestralno delo, kar se jih je dosedaj izvajalo v Ljubljani. Poleg močno zasledena godalnega kvarteta zahteva Jirak štiri flaute in piccolo, tri oboe in angleški rog, dva b. klarinet, en es klarinet, en bas klarinet, tri fagote in kontrafagot, šest rogov, štiri trompete, štiri pozavne in tubo, harfo in velik aparat v tolkalih. Da bo močje to kolosalno simfonio dostojno izvesti, sodeluje pri koncertu iz posebne prilaznosti mnogo članov orkestra kr. opere, tako da bo orkester štel 65 sodelujočih godbenikov. Cena vstopnic se pa vselejda ni zvišala.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 4. februarja t. l. ob pol 9. zjutraj v telovadnici v Narodnem domu z dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2.) Poročila društvenih funkcionarjev. 3.) Izprememba pravil. 4.) Volitve in 5. slučajnosti. Članski sestank v vrhu dolžnostne kandidatne liste se vrši v torek dne 30. t. m. ob pol devetih zvečer na galeriji telovadnice. — Odbor.

— Sokol II. Ljubljana, naznanja, da se vrši v nedeljo dne 21. t. m. ob 9. popoldne v telovadnici državne realke pripravljani članski sestank za redni občni zbor. Na dnevnem redu je med drugim sestava kandidatne liste za bodoči društveni odbor, razmotrivala pa se bo zlasti tudi akcija za zgradbo lastnega Sokolskega doma in letnega telovadnišča. Bratje in sestre, pridite polnoštevilno!

— Jezdni odsek telovadnega društva Sokol v Ljubljani vabi brate člane na redni letni sestanek, ki se vrši v ponedeljek 22. januarja 1923 ob 20. v Narodni kavarni z običajnim dnevnim redom. Udeležba dolžnost! — Zdravo!

— Dramski odsek Sokola v Mostah vabi k igri »Lubimkanca«. Gostuje l. n. a. d. »Jadrana« dne 21. januarja ob 20. zvečer v sokolski dvorani na Selu. Zdravo!

— Sokol v Dolni Lendavi ima svoj 3. redni občni zbor v soboto dne 27. t. m. točno ob 20. zvečer. Ker je to velevažna postojanka, je dolžnost vsakega zavezanca Jugoslovana in Jugoslovenke, da se kot narodni pionir udeležijo občnega zbora. (Poslano brez pristojbine, prihodnjosti roma v koš. — Uredništvo.)

Turistika in sport.

— Sankališče v Bohinju otvorjeno. Sankališče Belvedere v Bohinjski Bistrici je urjeno in bo otvorjeno jutri v nedeljo, 21. t. m. Sankališče dobrodošlo!

— Klub kolesarjev in motociklistov »Ritja« v Ljubljani. Odborova se je vrši v ponedeljek dne 22. t. m. ob 8. zvečer na Rinski cesti št. 11. restavracija »Kodela«. Vsi člani, kateri imajo nabiralne pole za dirkalne aparate, naj k tej seji pridejo sigurno s polami ter prinesejo nabrane zneske. Obvezno je za vsakega člana, kateri ima nabiralno polo. V soboto dne 27. t. m. ob 20. zvečer sestanek vseh kolesarjev in motociklistov v klubovi sobi restavracije pri »Slovi« — Podpredsednik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1923.

— Ljubljanske občinske volitve — potrjene. Vlada je zavrnila ugovor proti dne 3. decembra 1922. izvršenim občinskim volitvam v Ljubljani kot neutemeljen, ter potrdila volitve v celotnem obsegu. Prva seja novega občinskega sveta bo najbrže v soboto, 27. t. m. Na dnevnem redu te seje bo izvolitev župana in podžupana. Za župana bo izvoljen dr. Perič. Ako bi pa bil Perič izvoljen za poslanca, bo po paktu s klerikalci primoran odložiti mesto župana, na kar je za župana določen klerikalec dr. Stanovnik. Na mestnem magistratu bo torej zagospodovala klerikalno-boljševiška večina, katere moč bodo v kratkem imeli priliko občutiti predvsem ljubljanski davkoplačevalci.

— Da zavežemo jezika klerikalni klopotaci, ki se imenuje »Slovenec«, izjavljamo glasno in jasno za vsakogar, ki ima ušesa, da sliši in oči, da čita, da ni bil naš list nikdar in nikoli v preteklosti v zvezi z dr. Šusteršičem, da nima tudi sedaj nobenih stikov z njim in da dr. Šusteršič se ni nikoli ne direktno, ne indirektno napisal niti ene črtice za naš list. Klerikalno trobilno to prav dobro ve. In če vkljub temu dan za dnevom rečijo o zvezah, ki jih ima bade dr. Šusteršič z našim listom, dokazuje s tem samo, da nima klerikalci proti Šusteršiču in proti njegovi politični akciji nobenega drugega orodja kakor to, da skušajo javnosti sugerirati mnenje, kakor da je bivši voditelj klerikalne stranke sedaj v zvezi in službi tistih napredniakov ali — da se poslužujemo svoječasnega klerikalnega in tudi dr. Šusteršičevega šlagarja — liberalcev. Če torej klerikalci nimajo drugih argumentov proti Šusteršiču, kakor tega, potem stoji njihove šanse v boju proti bivšemu »kranjskemu volvodni« na zelo slabih nogah in se ni čisto nič čuditi, ako se klerikalni kolovodje sedaj tresejo pred dr. Šusteršičem kakor šiba na vodi, boječ se njegovega maščevanja.

— Povratek kralja z lova. Po poročilu iz Beograda se je sredi povratni kralj iz državnega posestva Belje, kjer je bil dva dni na lovu na mrjasec in lisice.

— V višji šolski svet sta imenovana za prihodnjo funkcijo dobo dve let kot zastopnika roditeljev tovarnar Stan Vidmar kot prvi član in Ivan Kranjc kot njegov namestnik. Oba pripadata narodno-socialistični stranki.

— Volitve v višji šolski svet. Napredna proforska kandidata za Kranjsko sta: prof. Fran Jeran kot član, prof. Anton Lovšček kot namestnik.

— Volitve zastopnikov občinstva v višji šolski svet. Ker se niso dospele uradne glasovnice na nekatera šolska vodstva, je pokrajinska uprava za Slovenijo odredila, da se rok za oddajo glasovnic pri šolskih vodstvih podaljša do 30. januarja ob 12. popoldne. Rok za predložitev glasovnic in volilnih imenikov pri volilnih odborih se pa podaljša do 10. februarja ob 12. popoldne. O tem izide razglas v »Uradnem listu«.

— Vpokojitev g. Ribnikarja. Bivši šef oddelka za socialno politiko pri pokrajinski vladi za Slovenijo Adolf Ribnikar je bil, kakor je znano, premeščen v Zagreb. Na svoje novo službeno mesto je hotel oditi že te dni. Včeraj pa je dobil iz Beograda brzojavko, da je vpokojen. Po predpisih pri nas veljavne službene pragmatike se sme stalno nameščenecega državnega uslužbenca upokojiti le po predhodni disciplinarni preiskavi.

— Javno predavanje o Pasteurju se vrši danes v soboto zvečer ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma.

— K aretacijam slovenskih učiteljev na Krasu. Poročila, da sta bila poleg Pahorja in Hrečaka aretirana tudi učitelja Vrabec iz Komna in Merljak iz Gorjanskega. Tudi ta dva sta komunisti. Aretacija so izvršili karabinjeri skupno s fašisti, katerim načeljuje neki Scoppio. Prijeli so jih baje radi tega, ker se niso ogrevali za fašistovsko gradbeno zadruzo »Giovanezza«. Učitelja Vrabca so izpustili. Strašno je to, kaj vse smejo početi med Slovenci fašisti!

— Predavanje o jetiki. V nedeljo 21. t. m. ob 10. uri popoldne se vrši v dvorani filharmonične družbe predavanje dr. Josipa Volavška: Kako se ubranimo jetike. Predavanje bodo posvajale sklopične slike in poseben film zdravstvenega oddelka. Vabimo občinstvo, da se množično udeležijo tega veleponosnega predavanja. Vstopnina Din. 2. za diake Din. 1.

— Prenos leta 1918. v Judenburgu ustrelijenih vojakov 17. pp. V posvetovalni dvorani mestnega magistrata je bil sredi sestanka oficirjev in vojakov bivšega 17. pešpolka, na katerem je dr. Tone Jamar kot predsednik pripravljalnega odbora kratko omenil pomen sestanka. Tekom daljše debate so se ugotovile glavne točke programa za slovesni prenos zemeljskih ostankov vseh v Judenburgu dne 16. maja 1918 ustrelijenih vojakov — deklarantov. Prva na-

loga je, da se povodom petletnice izkaže vojakom — mučnikom za jugoslovensko idejo zaslužena pijeteta na ta način, da se slovesno prenese ostanki — šestih vojakov — iz Judenburga v domačo grudo. Druga naloga pa bodi, da se gmotno preskrbe vdove in sirote šestih ustrelijenih vojakov. V ta namen se je konstituiral poseben izvrševalni odbor, in sicer: dr. Tone Jamar, predsednik; dr. Joža Bohinjec, glavni tajnik, in dr. Golubič, Kramar, Žužek kot pomožni tajniki, dalje kot odborniki: podporučnik V. Delak, E. Franchetti, Janko Bukovec, ing. Miklič in Blamč, za namestnike: Jurij Fajdiga (Kamnik), F. Praznik, Križnar in A. Kos (Vrhnika), G. Pelko iz Toplice in Jože Cegnar s Krškega. Ta odbor bo prevzel funkcije izvrševalnega odbora, poleg njega pa se v kratkem ustanovi širši odbor, v katerega bodo pozvani zastopniki vseh strank, kulturnih korporacij in osebe, ki so se odlikovale v revolucionarnem gibanju 17. pešpolka. Izvrševalni odbor si je nadel častno nalogo, da proslavi petletnico padlih junakov — mučnikov na najstalniji način dne 16. maja 1923. Prosimo občinstvo, da moralno in gmotno podpira akcijo izvrševalnega odbora.

— »Jutro« in volitve v »Pokol. zavod«. Odkar se je živahneje razvilo volilno gibanje povodom volitev v »Pokojinski zavod« za nameščence, skuša »Jutro« zavesti celo stvar na politično polje. Njegov navadni »šlager« (seveda najslabše vrste) je, da je lista »Združenih zasebnih nameščencev« političen konglomerat in da je samo lista Jutrovskih eksponentov »strokovna in nadstrankarska«. Vsakdo pa vidi tudi brez očal, kako je v resnici. Pred par dnevi je »Jutro« samo prineslo dokaz, da je v resnici le lista »Združenih zasebnih nameščencev« nadstrankarska. Navaaja kot primer kandidatno listo V. edinec, četudi nekoliko pogrešno. S to navedbo pa je »Jutro« nehoti dokazalo, da se pri sestavljanju liste ZZN ni prav nič oziralo na politično prepričanje, temveč se je oziralo edino le na sposobnost in resno voljo za delo pri kandidatih. Na drugi strani pa vidimo, da je »strokovna (?) in nadstrankarska (?) lista« sestavljena prav pristransko. Tako na primer kandidira v IV. ednici kar pet uradnikov »Jutra«! Med 28 kandidati je dobra polovica »mladinov«. Samo kot olepševalni obliž so si še nadajali v V. ednici organizista iz Petrovč, da z njim razkrijejo svoje strankarstvo. Iz tega je brez drugega razvidno, kje se uganja politika in kje je resnično nadstrankarstvo. Volitve pa bodo pokazale, da zasebni nameščenci nočejo demagogov za svoje zastopnike. Kdor je za jasen in pošten program ter za resno delo, bo oddal svoj glas listi »Združenih zasebnih nameščencev«.

— »Unia« se imenuje priloga zadnje številke »Delavskega lista«, ki bode odšla izhajati kot tednik Unia. Prvo neno geslo je: »Izmenične razredov naroda«. Nena naloga pa je, da organizira narod za resno skupno delo. Država mora postati last celokupnega naroda, ona mora postati realna cerkev realnega naroda. Na drugem mestu prinaša »Unia« celo tabelo o naših, narodno — državnih zahtevah, h katerim se ob priliki še povrnemo.

— Kontrolne knjige za promet z devizami a) za uvoz in b) za izvoz, predpisane, oblastveno odobrene glasom ustanove general: inšpekt. minist. financ, vezane po 50 in 100 folia; nadalje obveze za nabavo deviz doli se po na nižji ceni pri tvrdki St. Kugli, Zagreb, Mica 30.

— Pozreb Pavla Ločnika. Včeraj popoldne ob 2. so položili zadnje zemeljske ostanke pokojnega člana dramskega gledališča Pavla Ločnika k večnemu počitku. Pred mirničino mu je operni zbor zapel poslovlino žalostno »Vigred se povrne«, nakar se je razvil žalni sprevod. Gledališki izralci in uprava Narodnega gledališča so položili na krsto dva krasna venca — poslednji pozdrav prerano umrlemu tovarišu. Za krsto so stopali pokojnikovi sorodniki, nadalje polnoštevilni igralci dramskega in omerneza gledališča pod vodstvom ravnatelja Golle. Pozorba so se udeležili tudi dramaturg Oton Župančič in številno občinstvo. Ko je šel sprevod mimo »Leonisča« so na balkonu zaigrale fanfare žalno koračnico. V cerkvi na pokopališču je operni zbor zapel »Usliši nas« in ob grobu »Blagor mu«, nakar se je imenom dramskega gledališča poslovil od pokojnika ravnatelj Pavel Golle, omenjajoč zasluge in nadarjenost pokojnika za gledališče. V imenu Udruženja gledaliških igralcev se je poslovil g. Danilo.

— Smrt dveh vzornih slovenskih žen. V kratkem presledku smo izgubili dve odlični rodoljubki, ki sta si pridobili neverljivi zaslug za narodno probulo in za slovensko društveno življenje sploh. Posebno Ciril — Metodova družba je dolžna obema pokojnicama veliko zahvalnost. Prva je bila ga. Adela Baloh, trgovka na Jesenicah, ki je bila mnogo let blaginčarka, oziroma podpredsednica ondotne ženske podružnice in prava mati malčkov v otroškem vrtcu. — Te dni pa so pokopali v Rušah nad Mariborom go. Emo Gorlšek, vdovo po pok. zdravniku, mater odvetnika g. dr. Milana Gorliška in tovarniškega ravnatelja g. Mirka Gorliška, Pokol-

nica je bila v odboru vseh narodnih društev, Ciril — Metodove podružnice pa mnogo let predsednica. Sploh je bila Gorlškova hiša središče za vso narodno propagando. Ohranimo zaslužnima rodoljubkama hvalazen spomin!

— V St. Vidu pri Ptujju je umrla dne 19. t. m. ga. Emilija Tombah roj. Vošnjak, mati trgovca in veleposvetnika Davorina Tombaha in dež. sod. svetnika dr. Josipa Tombaha v Mariboru. Bila je v 80. letu. Pozreb bo v nedeljo ob 14. popoldne.

— Popolna borza v Ljubljani? Iz Beograda poročajo, da nameravajo v kratkem v Ljubljani ustanoviti popolno borzo. Doslej je imela Ljubljana samo dovoljenje za otvoritev produktne borze. V Beogradu sedaj delujejo na to, da bi ljubljanska borza delovala tudi dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami. Kakor zatrjujejo, bo borza to dovoljenje dobila, ker sta temu načrtu naklonjena tako ravnatelj Narodne banke dr. Novaković, kakor tudi finančni minister dr. Stojadinović.

— »Občevalni jezik« pri ljudskem štetju v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da se bo vršilo napovedano ljudsko štetje v Avstriji po najnovejših dispozicijah dne 15. marca t. l. Avstrijska vlada je prevzela iz stare Avstrije v ljudsko štetje »občevalni jezik«, ker hoče preslepiti svet, da je vsa Avstrija nemška in da ni v njej nikakih znatnih slovanskih manjšin.

— Za Tatlin dan, ki bo 25. t. m. so obljubili svoje sodelovanje sledeči umetniki in umetnici: Gz. Šaričeva, Thalerjeva, Ada Poljakova, Baragvin, Balaban, Nikolaeva, Nablocka, Borago, Danilova, Juvanova, Rogozova, Wintrova I. dr. Gospodar: Betteto, Kovač, Simenc, Levar, Zupan Sest, Gregorin, Putjata, Danilo, Kralj, Rogoz, Peček I. dr. Imena umetnikov in umetnic nam lamčijo, da bo prireditelj ruskih akademikov res prvovrstna zato vemo, da prihiti občinstvo onega večera v Narodni dom v prav velikem številu.

— Gladuče v Rusiji ne pomagajo več. »Times« poročajo, da je organizator pomoči ruskim gladujočim sir Robertson izjavil, da je treba končati pomožno akcijo, ne glede na to, da pričakuje v letošnjem letu v Rusiji prav tako lakoto kakor lani. Kot razlog naveda Robertson sovražnost stališče sovjetske vlade napram Angležem in neno dovoljenje za izvoz žita. Nadaljevali pomožno akcijo, pravi on, bi pomenilo metati denar v lamo brez dna.

— Elektrifikacija Celja in okolice. Odbor za elektrifikacijo je imel te dni v Celju svojo sejo. V tej seji so se končno določile važnejše točke dobavne pogodbe s falsko elektrarno in se je sklenila ustanovitev družbe z omejeno zavezo, ki bode izpeljala daljnovidno Laško — Celje. To vprašanje je sedaj definitivno rešeno. Falska elektrarna mora zgotoviti daljnovidno Fala v Trbovlje do 1. oktobra 1923. Do tega roka mora biti gotova tudi celjska družba s svojim delom. V jeseni letošnjega leta bomo torej dobili falski tok v Celje in bo s tem izpolnjen veliki predpogoj za nadaljni razvoj Celja in okolice v industrijskem oziru. Dobili bodo tok za razsvetljavo in pogon vsi tisti, ki ga danes nimajo vsled preobteženega mestnega električnega omrežja.

— Generalna stavka v Brodu. V Brodu so vstopili v stavko delavci vseh industrijskih podjetij. Velik sprevod stavkujočih je šel skozi mesto, nakar so imeli zborovanje. V mestu vlada v ostalem mir in red.

— Povišanje telefonskih pristojbin. Na podlagi odredbe ministristva za pošte in bizulav stopi z današnjim dnem v vsel državi 20% povišanje telefonskih pristojbin v veljavno.

— Seja celjskega občinskega sveta se vrši v ponedeljek, 22. januarja. Dnevni red obsega poročila raznih oddelkov. Voliti se bodo tudi člani v razsodišče stanovanjske oblasti.

— Aretacija m'ionskega tatva. V Veliki Kikindi je bil 17. t. m. aretiran neki Atilio Leonardi iz Trsta, ki je preteklo leto odnesel iz »Banca Commerciale« v Trstu en milijon lir. Iz Trsta je pobegnil v Zader, kjer je živel s soprogo trgovca Koblenca. Ker so mu postala ta prevrnica, je pobegnil v Veliko Kikindo. Na ovađbo Koblenca je bil nato aretiran. Imel je več prijateljev, ki so mu stali zvesti ob strani pri razsipanju milijončka. Tudi te je policija priela.

— Bolečine? V obzoru? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele žudili! Dobrodele pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zohe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 23 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvo nate ali 1 špeci alna steklenica 24 D; 36 dvo nate ali 12 špeci alnih steklenic 208 dinarjev s 5% doplatka razpošta: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Don'a, Elzatrž št. 238, Hrvatsko.

— g Koncert v hotelu Tivoli v nedeljo dne 21. januarja 1923, ob 16. do 20. ure. Domače jetrne in krvave klobase. Godba dravske divizije. Vstopnina prosta. Se priporoča Vekoslav Dolničar.

— V restavraciji in kleti »Zvezda« je sredi prvih igrala šrameljska godba. Kakor čujemo, bo odšel ta grdba igrala redno vsak večer v kleti, semterjita pa tudi popoldne ob 16.—18. v kavarni, s čemer bo zelo ustrezno občinstvu, ki si želi včasih tudi kakere razvedrila. Bo vsaj malo več življenja in sicer itak patriarhalni in dolgočasni Ljubljani.

— Telefno zaprtje. Po izkušnjah, zbranih na kmetiki za notranje bolezni, deluje grenčica »Franz — Josef« zanesljivo in prijetno tudi pri hemeroidih.

— Kavarna »Jadrana«, Turški trg 9. Dnevno koncert. Dvakrat na teden šramel koncert. Vstopnina prosta. Cene običajne.

— Sprejemanje v novo žensko bolnišnico. Bolnice se začno sprejemati v novo-otvoreno bolnišnico za ženske bolezni dne 23. t. m. ob 8. zjutraj. Bolnišnica obsega ginekološki in ginekološki oddelek (ženske bolezni).

— Opozorilo. Cenjene naročnike, ki prejimate naš list po pošti in še niso poslali zapadle naročnine za januar, vendar opozarjamo, da se bode pošiljanje lista takim zakasnelcem prekinilo z dnem 24. januarja t. l. Kdor torej želi nemoteno pošiljanje, naj stori svojo dolžnost.

— Pozor papirnice! Dnevni blok-kalender slovenski v velikosti 4 1/2 x 7 cm, ki ga je izdal D. 450. Pri večjem naročilu popust. Naročnje se pri Stj. Kugli, Zagreb, Ilica 30.

— Koncert. Danes in redno vsako sredo, soboto in nedelo koncert salonskega orkestra v kavarni »Trinik« na Sv. Petra cesti. Začetek ob pol 23. do pol 1. ure popoldne.

— Prošnje za dobavo inozemskih delavcev. Ministrstvo socialne politike je konstatiralo, da se reševanje prošnje za dobavo inozemskih delavcev otežkuje radi tega, ker predložijo prošnje preko posredovalnih lokalnih oblastev ali delavskih posredovalnic, inspekcij dela itd. Vsi tisti, ki želijo prošnje od instance do instance ter predložiti prošnje, preden dospo na ministrstvo socialne politike, ki je edino pristojno, da izda pravomočno odločbo. Da bi se za to ne posredoval, poziva ministrstvo interesirane podjetnike, da pošiljajo prošnje za dopustovanje delavcev iz inozemstva direktno ministrstvu socialne politike, odkud se po predložitvi dela, ki jih bo brez odlašanja preloži in dostavlja ministrstvu notranjih zadev v svrhu izdajanja potrebnih obvestil in konularnim zastopstvom v inozemstvu kakor tudi zainteresiranim poslovalcem. Prošnje za dopustovanje inozemskih delavcev morajo vsebovati poleg imena in priimka zaposlenih delavcev tudi njih spolno, starostno, državljansko, narodnost, družinske razmere, kakor tudi podatke, iz katerih je razvidno, da ima posilec protokolirano listino, ki se bavi z navedenimi posli. Za nepravilno izdane delavce se vobče ne bo izdajalo dopustovalno dovoljenje ter se take prošnje brezpredmetne.

— Izprememba pristojbin tiskovinam iz češkoslovaške in za češkoslovaško. Pošto ministristvo je odredilo, da se plačuje odhodniški za časnik, časopis in vse druge tiskovine, ki gredo v češkoslovaško republiko, ista pristojbina kakor v tuzemskem prometu, to je: za vsaki 50 gr ali del te teže po 20 par (največja teža 2 kg) in sicer ne glede na to, kdo je pošiljatelj. Pristojbina se plačuje kakor doslej v francoskih znakih, ki se nalepijo na pošiljko. — Tiskovine (knjige, brošure, cenovniki itd.) iz češkoslovaške republike v našo državo bodo odhodniški frankirane z 20 češkoslovaških vinarj za vsaki 50 gr ali del te teže. Največja teža je določena na 2 kg. Časnik in časopis pa bodo frankirani s 5 češkoslovaških vinarj vsak izvod do 100 gr. Posamni izvod s prilogi vred ne smejo biti težji od 500 gr.

DOPISI.

— Kolo jugoslov. sester v Ptutu izreka skremo zahvalo vsem, ki so razumevali, da bodo bode in pomankanja, sočutnim srcem darovali za božično naše siročici. V veliko pomoč so bile izdane vsote, ki so jih prispevali: Ciril Met. podruž. 750 Din., podr. Ljubljanske kredit. banke 250 Din., Hranilno in pos. društvo 150 Din. Mnogo sirot so oblekle ozi. obule trdke: Alojz Brenčič, Cviki in Ribič, Čevljarska zadruga, Havelka, Hočnik, Kraker, Lenart, Mohorič, Petrovič, Pirlich Josip, Pirlich Pavel, Slavetič Kunst, brata Vošnjaka. Tvrkica: Orsich, Senčar Milko, Zadruga pekov in Zgornji Ptuj pa so z veliko radodarnostjo darovale moko, pecivo in jabolka. Enako hvaležni smo vsem ostalim darovalcem, ki so nam pomagali z manjšimi vsotami, stalo obleko in z delom in drugim: doprinesli izdatno pomoč v prid najpotrebnejim. Pomagali so nam pripraviti 162 darov in osrečiti z njim 133 bednih otrok. Vse je natančno zabeleženo v društvenih knjigah, ki so vsakemu, ki se zanima, pri društveni tačnici na razpolago. V zadostje naš bo vsem zavest, da so pomagali priznati iskrico veselja v srcih onih malih, ki ga nezastužno pogrešajo. Kolo jug. sester se jim pa obnovno najiskrenejše zahvaljuje.

— Iz Stične na Dolenskem. Pišejo nam: Na dan Sv. Treh kraljev se je tukaj prizorila prva pustna veselica. Domači fanti so v društveni bralnici, oziroma sobani napravili lepo predstavo s šaljivo igro »Ubogega čevljarja božični večer«. Igra je vzbudila mnogo smeha in vsi delantje so svojo nalogo prav dobro pogodili. Osobito čevljarski mojster in berač — socialni demokrat sta igrala izborna. Pri igri je igrala fantovska godba in baš tako med odmorji. Po končani predstavi so nastopili fanti v svojih kostumih, kakor so med igro igrali ter zagodili: »Lepa naša domovina!« Potem se je dvorana, ki je bila natlačena polna, izpraznila. Predstava je kaj dobro uspela in želimo še mnogo enakih.

— Mast in voda. Peter Purkarovič v Novih Karlovcih v Sremlu, je koncem februarja lanskega leta poslal trgovcu Franjo Vidoviču v Maribor 8 sodov in sicer 1582 kg čiste teže navidežno dobre svinjske masti, katera je bila pa mešana z 31,99% z vodo. Ker se je trgovec Vidovič čutil prevaranega, je dal dobljeno mast preiskati po izvedenci Henrik Mohoriču kateri je tudi doglal, da mast v resnici vsebuje toliko vode in da Vidovič trpi vsled tega veliko škodo. Za to je Vidovič iskal zadostne pri sodnih, katera je tudi dobil. Kajti obtoženi Peter Purkarovič je bil 12 t. m. pri okrajnem sodišču v Mariboru obsojen radi golufije na 4 mesece poostrenejše ječe in na povrnitev škodo, katera se je odmerila v znesku od 30.000 kron.

— Lahkotletom S. K. Primorje. Sklepom občnega zbora se vrši v nedelo dne 21. t. m. ob 10.30 popoldne v restavraciji Union (soba »vse v rožah«) sestanek vseh lahkotletov. Udeležba in točnost obvezna.

GOSPODARSKI BOJ MED FRANCIJO IN NEMČIJO.

VRHUNEC NAPETOSTI.

DIREKTI POGOVORI MED RIMOM IN BERLINOM.

— Pariz, 19. januarja. (Izv.) Mussolini je naprosil francosko vlado za pojasnila glede dalekosežnosti ruhrske okupacije in delokroga kontrolne komisije. Francosko zunanje ministrstvo mu je dalo takoj točen odgovor na vsa vprašanja.

— Iz Rima poročajo, da namerava italijanska vlada nekako posredovanje med Nemčijo in Francijo. Uradno se ni prišla v Pariz nikakoli taka vest. Ve pa se to, da hoče italijanska vlada v sedanjem trenutku prirediti direktne pogovore med Rimom in Berlinom, ki pa ne bi obsegali nikakega pravega in posebej italijanskega posredovanja.

ZAPLEMBE RUHRSKIH RUDNIKOV.

— Essen, 19. jan. (Wolff.) Danes se je začela zaplemba državnih rudnikov v Bueru, Westerholtu in Horst-Emscheru. Zaplemba se je vršila na ta način, da so francoske čete zasedle vse važne točke v rudnikih. Več ravnstev je bilo aretiranih, med njimi rudarski svetnik Arons von Westersthoft, ravnatelj državnih rudnikov v Bülbinghausenu v Reiffelsen. Aretirani so bili in predsednik rud. komisije v Recklin preplehali v Düsseldorf.

POINCARJEVA ZAGOTOVILA NEMŠKA VLADI.

— Berlin, 19. jan. (Wolff.) Poincaré je poslal nemški vladi noto, v kateri ponovno naglašava nevojaški značaj operacij v ruhrskem ozemlju in govori dalje o tem, da stališče, ki so ga zavzeli po navodilu vlade ruhrske industrije, onemogoča zavestnim oblastem mirno in spoštljivo postopanje. Če se pridobivanje rude zniža, bo preostalo za ostale dele Nemčije malo ali pa nobene premoga. Na to noto je nemška vlada potom svojega zastopnika v Parizu odgovorila, da smatra vsako nadaljnjo razpravo o cilju francoske - belgijske vstopanja v ruhrsko ozemlje za nepotrebno in se samo čudi, da hoče francoska vlada še sedaj skrivati vsemu svetu znan značaj njene akcije.

PRED FRANCOŠKO - NEMŠKI POGANJANJE? — RUSIJA IN NEMČIJA.

— London, 19. januarja. (Izv.) Francoski poslanik je imel z Bonar Lawom dolg pogovor. Po njem je bil izdan uradni komunik, ki naglašava pršrčnost v poteku pogovora in nadalje, da so odnošaji med francosko in angleško vlado iskreni in združujejo, kakor prej, tako tudi sedaj obe državi.

Angleška vlada odbrži napram Franciji svojo »dobrohotno nevtralnost« in nima namena izpremeniti na noben način svojih sedanjih dispozicij.

Angleški politični krogi presojajo položaj na ruhrskem ozemlju tako, da prihaja o do zaključka, da se bliža možnost za francosko - nemška pogajanja. To je edini mogoči izhod iz sedanje zmešnave. Ako bi prispejala Francija do kake skrajnosti, predno bi se vdala, ne more nemška restenca priveriti nikakor drugam, nego do popolne propasti na prvo Nemčije, potem pa vse Evrope, na katero bi se navadilo pomankanje, boševizem in revolucija.

— Iz Rige poročajo, da obstoji taen sporazum med Nemčijo, Rusijo in Litvinsko, da sta bila Brockdorf - Rantzau in Rauscher iz Varšave v Berlinu, kjer sta imela v ministrstvu dolge pogovore. Znova je prišla vest o širokih vojaških pripravah Rusov na poljski fronti. Trocki se nahaja v Smolensku. Polska je odgovorila na to z mobilizacijo. V francoskih političnih krogih prevladuje vkljub težkemu položaju upanje, da pride v kratkem morda vendarle do pogajanj, ker so razmere take, da je potrebno zdravilno sredstvo na obe strani nemudoma.

NEMČIJA PROSI INTERVENCIJO ANGLIJE.

— London, 19. jan. (Havas.) »Times« poročajo iz Essena, da je odpotovela na Angleško tajna nemška mislija, da posreduje za angleško intervencijo glede ruhrske krize.

ARETACIJA NEMŠKIH INDUSTRIJCEV.

— Pariz, 19. jan. (Izv.) Po uradnem poročilu je bilo 6 nemških industrijalcev, navzočih na zborovanju v Düsseldorfu med njimi Thyssen, izročenih sodniji. Sodil jih bo vojni svet vojaške poveljstva v Düsseldorfu, ker so odrekli pokorščino vojaškemu ukazu, izdanemu na teritoriju, na kateremu je razglašeno obsedno stanje.

Uradno dalje razglašajo, da so vojaške operacije za okupacijo končane in da čaka sedaj francosko vlado naloga, da izkoristi rudnike in izvede sankcije, da prisili industrijalce, da bodo podpirali komisijo pri njenem delu, katero je brez podpore kompetentnih faktorjev in brez dotičnih dokumentov nadvse težavno.

V Berlinu imajo premoga že za štiri dni. Razburjenje radi tega je ogromno.

— Berlin, 19. jan. (Izv.) Poroča se, da je bil predsednik finančne deputacije Schultius aretiran, ker se je branil izročiti dokumente iz finančne blagajne francoskemu izvedencu. Odvedil so ga v avtomobilu. Thyssen je bil povabljen s strani francoske oblasti v Bredey. Ker pa ni hotel priti, je izročen z drugimi petimi industrijalci vojaški sodniji. Konflikt med francoskimi in nemškimi industrijalci se je do skrajnosti poostril.

Nemška vlada je poslala Društvo narodov noto, v kateri se upira navzočnosti francoskih čet na saarskem ozemlju, češ da je nedopustno glede na značaj saarskega teritorija, katero je podvrženo plebscitu, da so pozvane za vzdrževanje reda in miru čete jedne države, katera se hoče sama polastiti tega ozemlja.

Župan v Bochumu je izdal na prebivalstvo oklic, v katerem nasvetuje popoln mir. Prebivalstvo je res postalo povsem

mirno in te dni ni bilo niti najmanjšega incidenta.

AMSTERDAMSKA INTERNACIJONALA IN OKUPACIJA.

— Amsterdam, 18. jan. (Wolff.) Vodstvo mednarodne delavske zveze je imelo drugo sejo, kjer je razpravljalo o položaju, ki je nastal radi okupacije ruhrskega ozemlja. Soglasno je bilo sklenjeno stopiti nemudoma v stik z vsemi centralami in storiti vse potrebne ukrepe za predstojajočo akcijo. Delavci vseh držav naj bodo pripravljeni slediti slehernemu pozivu mednarodne delavske zveze in z njo združeni organizaciji, da se udeležijo sklepi, stojeni v Rimu in Haagu.

POLOŽAJ V RUHRSKEM OZEMLJU.

— Berlin, 19. jan. (Izv.) Na Westfalskem so Francozi in Belgijci okupirali nekaj manj važnih krajev. Bili so tudi v Barmenu, od koder pa so kmalu odšli. Francosko-belgijske čete so prekoračile okoli 50 km popolnega razoroženja ter so stopile na ozemlje, kjer ima Nemčija čete svoje Reichswehr. Prva garnizija je v Münsteru in francosko-belgijske čete so oddaljene samo par kilometrov, vsled česar obstoji nevarnost za spopad med nemškimi in francoskimi četami. Sedanja situacija polajšujejo nekatere dispozicije francosko-belgijske vojaške oblasti. Belgijci okupacijsko poveljstvo je zahtevalo do 1. m. 40.000 matracev, 100.000 ruh in 60.000 odelj. Po sedanjem stanju vojaštva bi imel vsak vojak 3 matrace, 3 ruhe in 5 odelj. Iz tega se da sklepati, da namerava Belgija poslati v kratkem na ruhrsko ozemlje novo vojaštvo.

Vojaški tribunali so dobili nalogo, da nastopajo z vso naglico proti komiteju lastnikov rudnikov in vojaške komisije za zaplembu razvijalo mrlično delavnost. Po vseh postajah zaplenjujejo vagonse s premogom, katere se pošilja v Düsseldorf. Tako so včeraj formirali tri vlake s 180 vagoni, ki so odšli proti Renu. Prodnikta premoga se stalno niza in tako daje neki veliki rudnik, ki sicer produca na dan 12.000 ton, sedaj komaj 7000.

Rudarji so imeli novo zborovanje, na katerem so zonet potrdili svoj sklep, da ne bodo delali nad 8 ur. Ako na bi se tovarne vojaško zasedle, opuste takoj vsako delo.

Te dni se je mudil na ruhrskem ozemlju vladni komisar za premog iz Berlina. Imel je pogovore z lastniki rudnikov in z delavci, na kar je takoj odstopoval. Francosko-belgijska oblast je izvedela za njegov prihod čele, ko je že odšel.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Pred izbruhom konflikta v Orijentu.

ANGLEŽI SE UTRUJEJO OB DARDANELAH. — KONCENTRACIJA GRŠKIH ČET.

— Rim, 20. jan. (Izv.) Po poročilih iz Carigrada Angleži z mrlično naglico utrjujejo Dardanele. Nekateri fortji so že popolnoma utrjeni in armirani. Angleži razvijajo živahno delavnost v rekonoscranju terena in stanja turških čet ob demarkacijski črti potem aeroplanov, ki plovejo nad ozemljem izven črte.

Sistematično se dalje izvaja koncentracija grških čet v Trakiji. Prvi armadni kor je koncentriran okoli Kavale, drugi pri Dedeağacı in tretji kor pri Karagači. Grško koncentrirano armado cenijo na 70.000 mož.

Mustafa Kemal paša je prispel v Izmet.

IZKRCANJE RUSOV V MIDIJU.

— London, 19. januarja. (Izv.) Listi poročajo iz Aten, da so se sovjetske čete izkrcale v Midiji v evropski Turčiji. V Odesi se je bala zbral armadni zbor, določen za Trakijo.

Rapalska pogodba.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.)

Včeraj popoldne je bila v ministrskem predstvedstvu daljša konferenca o rapalski pogodbi. Gre za nekatere spremembe. Konferenca so se udeležili ministrski predsednik Nikola Pašić, zunanji minister dr. Nišić, minister pravde dr. Laza Marković, pooblaščen minister Ljuba Nešić in min. svetnik dr. Otokar Rybář.

ŽELEZNICA ORMOŽ — MURSKA SOBOTA.

— Beograd, 20. jan. Železnica Ormož - Ljutomer - Murska Sobota je bila vsled sabotiranja ministrstva financ od strani demokratov in klerikalcev v veliki nevarnosti, da izostane nadaljevanje dela, v to kategorijo je bila linija sprejeta po večkratnih korakih ministra Županiča pri min. predsedniku Pašiću in ministru financ dr. Stojadinoviću, ki sta stvar uredila.

Italijanski parlament.

— Rim, 19. januarja. (Izv.) Jutri pride semkaj zbornični predsednik De Nicola, ki bo imel z Mussolinijem pogovor glede otvoritve parlamenta, ki je določena na dan 6. februarja t. l.

POSILANIK BALUGDŽIČ V ATENAH.

— Atene, 19. jan. (Izv.) Poslanik na atenskem dvoru Z. Balugdžić se je povrnil iz Beograda. Na svoem potu se je ustavil v Solunu, kjer je imel daljše konference z zastopniki grške trgovske zbornice in je sprejel informacije od srbskih trgovcev glede ureditve svobodnega pristanišča za našo importno in eksportno trgovino. Kot naša svobodna cona v solunskem pristanišču prihaja v poštev takozvani francoski Ouay, ki je sedaj popolnoma neporabljn. Na ta način bi se zmanjšali stroški za ureditev našega pristanišča v Solunu.

Veliki snežni zameti.

— Beograd, 20. jan. (Izv.) Včeraj in danes neprestano sneži. Iz raznih krajev Bosne in Slavonije javljajo o velikih snežnih zametih. Železniški promet zastaja, ponekod je popolnoma ustavljen. Po poročilih iz Slavonije so nastali veliki snežni zameti okoli Osijeka in Vitrovice. Železniški promet je ustavljen. Osební vlaki prihajajo z velikimi zamudami. Na progi Virovitica-Osijek je promet popolnoma ustavljen. Veliki snežni zameti so okoli Sv. Ivana Zeline.

— Budimpešta, 20. jan. (Izv.) Iz vseh krajev Madžarske prihajajo poročila o velikih snežnih zametih in viharjih. Železniški promet je ponekod ustavljen. Na progah južne železnice je le delni promet. Tržaški brzovlak je prispel samo do Velike Kanize. Brzovlak in telefon sta na mnogih krajih pokvarjena.

Borzna poročila.

— Zagreb, 20. januarja. (Izv.) Danes borza ni poslovala.

— Curih, 19. januarja. (Direktno.) Zagreb 3.81, Dunaj 0.0075, Budimpešta 0.215, Berlin 0.0265, Praga 14.85, Milan 23.57, Pariz 35.55, London 24.915, Newyork 5.349.

— Trst, 19. januarja. Zagreb 15.30, Berlin 0.105, Praga 58.50, Pariz 139.—, London 97.50, Newyork 21.—, Curih 291.—.

— Praga, 19. januarja. Zagreb 21.—, Budimpešta 1.3675, Milan 174.—, Pariz 240.—, London 167.50, Newyork 36.—, Curih 609.—.

— Curih, 20. januarja. (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 3.75, Berlin 0.03, Praga 14.90, Dunaj 0.0075, Budimpešta 0.2025, Milan 25.75, London 24.96, Pariz 35.55, Newyork 5.35, Sofija 3.50, Bukarešta 2.80.

Društvene vesti.

— Društvom na znanje! Društva nam v zadnjem času pošiljajo objave svojih občnih zborov in prireditve dosledno brez predpisanih pristojbin. (Za vsako besedo 5 par, za plesne prireditve 15 par), odnosno brez državnega davka (za vsako prireditev proti vstopnini je treba plačati državnega davka od 1—10 tiskanih vrst 1 D. od 10 do 29 vrst 3 D in nad 29 vrst 5 D). Ker je danes papir in tisk silno drag, — društvene objave nam vsak dan vzamejo skoro eno kolono — in ker nihče ne more od nas zahtevati, da plačujemo mi za društva celo iz svojega žepa državnih davek, sporočamo vsem društvom, da bomo vse društvene objave brez priloge pristojbine in davka metali brezpogojno v koš. Toliko v ravnanju, da ne bo potem nepotrebnih pritožb.

— Udruženje koroških Slovencev priredi v soboto 20. t. m. ob 20. zvečer pri Mraku na Rimski cesti predavanje o Askeru. Priatelji Korošcev ter člani UKS. so iskreno vabljeni. Pridite vsi!

— Sestanek dam, ki sodelujejo pri letošnjem lovskem plesu, se vrši v torek 23. t. m. ob 5. popoldne in ne ob 4., kakor je bilo včeraj pomotoma natisneno. — Odbor »S.L.D.«.

— Pokojniški zaklad za zdravniške vdove in sirote v Ljubljani ima letni redni občni zbor dne 31. januarja 1923 ob pol 4. popoldne v magistratni posvetovalnici. Vabijo se člani, da se občnega zbora gotovo udeležijo. — Upravni odbor.

— Občni zbor »Društva stanovanjskih najemnikov« se bo vršil v sredo, 24. januarja 1923, ob 8. uri zvečer v dvorani Mestnega doma. Glasovalno pravico na občnem zboru imajo samo člani društva. Dolžnost vsakega stanovanjskega najemnika in podnajemnika je, da je član tega društva, ki tako poštvalno štiti koristi svojih članov. Pristopite nemudoma vsi, ki še niste člani. Novi člani se sprejemajo vsak dan v društveni sobi na Sv. Petra cesti. Udeleženci občnega zbora naj naznajo povišanje stanarine, da se obelodanijo imena hišnih posestnikov, ki so pretirano in brezsrčno povišali stanarino revnim najemnikom in podnajemnikom, kakor tudi imena onih hišnih posestnikov, ki niso nič ali pa malenkostno povišali stanarino, uvidevši žalostni položaj srednjega stanu v Ljubljani. — Najemnik.

— Dramatični odsek Čitalnice v Prežičah ima svoj redni občni zbor oziroma

občni sestanek v sredo, dne 24. t. m. ob 20. uri zvečer v prostorih »Čitalnice«. Ker so na dnevnem redu zelo važne točke, se vabi k obilni udeležbi vse člane in tudi nečlane, ki se zanimajo za dramatično delovanje. — (Brez pristojbine, prihodniš gre v koš!)

— Medčinski ples. Danes ob 20. zvečer se vrši v veliki dvorani Uniona, ples, ki ga priredi društvo jugoslov. medicincev, pod pokroviteljstvom ge. dr. Bleiweis-Trsteniške, v prid svojemu društveni knjižnici. Vstop je proti vabilu. — Odbor.

— Plesni večer Društva drž. pisar. uradnikov za Slovenijo se vrši v veliki dvorani »Kazine« dne 3. februarja t. l. Začetek ob 8. zvečer. Sodeluje godba dravske divizije pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina. Aranžma te prireditve, katera čisti dobiček je namenjen pedagoškemu in pogrebemu skladu tega društva, je poverjen najboljšim aranžierjem.

— Slovenska ribarska društva v Ljubljani občni zbor se vrši dne 30. januarja 1923. ob 20. v hotelu »Union« v »Rožcah«. Dnevni red običajen.

Razne stvari.

• Ladja smrti. Francoski listi poročajo, da je prispejala v Pirei iz Male Azije ladja, katero so lahko imenovali »Ladja smrti«. Na njej je bilo 1600 potnikov, med katerimi se je razširil tifus, kotera in koze. Na potu v Pirei je umrlo 45, katerih trupla so takoj vržli v morje. 25 jih je umrlo, ko je prispejala ladja v Pirei. Pristaniška zdravstvena oblast je takoj odredila, da se ima teli 25 trupel nemudoma sežgati. Ostalim potnikom ni bilo dovoljeno zapustiti ladje, marveč so bile izvršene vse potrebne odredbe, da se prepreči razširjanje epidemije.

• Brezžična prsna igla. Angleški inženir Sanders je izkonstruiral brezžični aparat, obstoječ iz prsne igle, katerega je pred kratkim pokazal novinarjem. Ta igla je tako urejena, da lahko sprejema brezžične pogovore ali brezžično poslane radiobene komade in jih lahko sliši nosilec aparata. Prsna igla stoji v brezžično zvezo v poslopju, ki ima na strehi svoj sprejemaločji prostor. Kakor hitro se tak zveza vzpostavi, lahko vlovit nosilec igle brezžične pogovore v krogu 90 do 100 milj, lahko posluša pa tudi tako daljne koncerte. Pri poslušalnih, ki jih je priredil iznajditelj, so se čuli brodevni signali v kanalu La Manche in tudi neki londonski koncert je čul nosilec take prsne igle. Teža brezžičnega aparata znaša tri unce. Inženir Sanders izdeluje nov aparat enake vrste za vsprejemanje pogovorov na še večjo daljavo.

• g Papirni kartel v Avstriji. Kakor se poroča, so sklenile avstrijske tovarne finega papirja medsebojni dogovor glede cen, po katerem ne sme nobena papirnica prodajati papir pod določeno ceno. Tako se obdrže dosedanje zelo visoke cene papirja.

Poizvedbe.

— Zatekel se je pes dohermanske pasme. Dobi se Vih-Gilne št. 67.

— V ponedeljek 15. t. m. zvečer se je zgubil na Dolenski cesti proti Rudniku možki površni suknj, ključ in doza. Pošten nađitelj naj ga odda policijski stražnici na Dolenski cesti.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.

Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Preklie.

Vsa dovoljenja v mestnem lovišču se preklicajo. Tudi postanejo vsa dovoljenja za streljanje vran in skobcev s puško ali flobertovko neveljavna. Proti vsakemu, ki se ga zaloti v mestnem lovu z navadno lovsko puško ali flobertovko na lovu na zajce, race ali tudi samo na vrane, se napravi ovadba radi lovske tatvine.

Za najemnika mestnega lova g. I. Schreya:
Ing. FRAN TAVČAR. 740

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnje so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti viagi i mrazi!

Prodajo se

radi prevelike številke (41) enkrat rabljeni, nizki
beli platneni šolni.
Cena 400 K. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 686

Iščem službe

kot TRGOVSKI POMOČNIK, SKLADIŠČNIK ali kot PISAR, NISKA MOČ.
Naslov pove Aloma Company, Ljubljana, pod št. 600. 578

Sobo,

meblirano ali nemeblirano ISČETA dve mirni solidni gospodini uradnici; gresta tudi kot sostanovalki brez hrane, eventualno tudi z zajtrkom. — Ponudbe pod »Velikodusno/737« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Išče se potnik

za vso Jugoslavijo. Lahko se mnogo zasluž. Treba je kavejce 3 do 4 tisoč dinarjev. Samo reprezentacije z možnimi gospodje naj pošljejo pogodbe pod »Berliner WeltHaus, ges. gesch. Neuheit 692« na upravo Slovenskega Naroda. 692

Seno.

Graščina na Pragerskem ima na prodaj več vagonov prešanega prvovrstnega sladkega sena.

ABADIE

cigaretni
LIPA-MILL
konfekcijski papir
glavna zaloga **A. Lampret**, Ljubljana, Krekov trg 10. 682

Takoj se da v najem gostilna

na zasebnem strelišču pod Rožnikom. Ponudbe na „Društvo ostrostrelcev ljubljanskega glavnega strelišča“ v Ljubljani. Pojasnila v trgovini **Ant. Schuster**, Stritarjeva ulica 7. 676

Dr. RUDOLF SAJOVIC

PAVLA SAJOVIC

roj. Jeruc

poročena

Ljubljana, januarja 1923.

LEOPOLD ODLAZEK

ELICA ODLAZEK

roj. Forte

poročena

Trbovlje Ljubljana

24. januarja 1923

UGASEK (Lösche)

uporabljiv za kurjavo in nasipanje, oddaja v večjih množinah
kurilnica juž. žel. v Ljubljani.
Interesenti zvedo cene in pogoje isto tam.

Prvovrsten knjigovodja

ki bi bil zmožen voditi pisarno eksportne veletrgovine, perfektni korespondent več slovenske, nemške in po možnosti tudi italijanske in srbsko-hrvatske, se sprejme. Lastnoročno pisane ponudbe z referencami pod „Samo prvovrstna moč 665“ na upravo Slov. Naroda.

Vabilo na I. redni občni zbor

Zadružne banke d. d. v Ljubljani,

ki bo dne 4. svečana 1923 ob 11. v bančnih prostorih v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo upravnega sveta o poslovanju za leto 1921 in predložitev bilance z zaključkom z dne 31. decembra 1922.
- 2.) Poročilo nadzorstvenega sveta.
- 3.) Odobritev bilance za leto 1922 in sklepanje o predlogu upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička.
- 4.) Sklepanje o fuziji s Slovensko banko.
- 5.) Slučajnosti.

V smislu § 14 pravil se smejo udeležiti običnega zbora oni delničarji, ki so položili pri Zadružni banki v Ljubljani najkasneje 6 dni pred zborovanjem najmanj 10 delnic, (ali pa časovna potrdila za najmanj 10 delnic).

V Ljubljani, dne 18. prosinca 1923.

UPRAVNI SVET.

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da se je danes ob 11. uri zvečer naš ljubljani sin, brat in svak, gospod

Alfred pl. Šercel

po dolgem trpljenju preselil v večnost.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v soboto, dne 20. januarja t. l. ob 2. popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1923.

Marija pl. Šercel, vdova po univerz. prof. in ruskem drž. svetniku, mati. — **Jelena Kajzelj**, sestra. — **Bogumil Kajzelj**, prokurist Ljubljanske kreditne banke, svak. — **Vladimir in Miroslav**, nečaka.

Lesni manipulant

ISČE MESTA pri kakem večjem podjetju lesne industrije, več vseh pisarniških del. Naslov pove Aloma Company pod „A. P.“, Ljubljana. 581

Službe išče

inteligentna gospodična k boljši rodbini; zna tudi šivati in se dobro razume v gospodarstvu. Ponudbe pod „Gospodrica“, poste restante, Ljubljana. 698

Napredaj

je na pol novi STROJ ZA IZDELAVANJE POKALIC (Kracher) in dobro ohranjena velika HLA-DILNA OMARA (Eiskasten). — Več pove tvrdka „Slovenija“ Ljubljana, Gosposka ulica 4. 729

Lakiranje in tapetiranje avtomobilov v najnovjših sistemih

B. BELANTIC, Ljubljana VII Spodnja Šiška, Sv. Jerneja c. 44. Konkurenčne cene! Solidna postrežba! 715

Proda se

lep moderni črni KOSTIM, moderni MANTELKLEID in SVILENA OBLEKA za ples ali promenado za srednjo postavno, vse skoraj novo. 691
Bleweisova cesta 21, pritičje.

Šampanjske hotelike, KONJAKOVE in DRUGE STEKLENICE LIKERJEV kupuje vsako množino tvrdka **FR. KHAM**, Ljubljana (nasproti „Uniona“). 695

Ženitna ponudba.

Mlad inteligenčen gospod prijeten zunanosti, dobro situiran privatni uradnik, želi v svrhu ženitve znanja z gospodično ali vdovo od 18 do 26 let staro. Cenjene, resne ponudbe po možnosti s sliko, ki se vrne, poslati pod šifro „O. C.“ pošto ležeče, Ljubljana, glavna pošta. — Tajnost zadržana. 691

Stanovanje,

obstoječe iz ene sobe in kuhinje v Domžalah, se zamenja z enakim v Ljubljani. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 667

Deček iz poštene hiše, ki ima veselje

do mesarske obrti,

SE SPREJME pod ugodnimi pogoji s 1. februarjem. — JOSIP PODLOGAR, mesar, Trbovlje I. 632

Tražim stanovanje

od 2 do 4 sobe po možnosti sredina mesta ali periferija; plačam najmanj vnu za 2 godine naprej. — Ponudbe na upravo „Slovenskega Naroda“ pod „V naprej/727“. 672

Na prodaj

TRI KRAVE in ENA KOZA zaradi pomanjkanja krmil. Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 700

Sijenu i slamu,

zobenu kao i pšeničnu, nudja na vagone postavno stanica Zagreb **A. MATIJEVIČ**, odpremnik, Zagreb, Draškovičeva 9. 683

Na prodaj

JE ENONADSTROPNA HIŠA z lokalom; zraven hiše je šupa in hlev ter dve parceli. Nahaja se v Novi vasi pri Rakeku. — Vpraša se v Rožni dolini 167 (pritičje desno). 685

Ženitna ponudba.

Iščem znanja v svrhu ženitve z nekorištolovko, dobroščno in neodvisno mlado gospodično (mlada vdova ali ločena žena ni izključena). — Resnomslede dopise prosim pod pošto ležeče „Slovenka in Nemica“ Ljubljana I. 685

2 cyl. benzomotor

(4-5 HP), JAMSKE TRACNICE (7 cm visoke) in VAGONČKE ZA OZKOTIRNO ŽELEZNIČNO (Kimpeswagen) SE KUPI. **R. Smielowski**, stavbenik, Ljubljana, Rimska cesta 2. 683

Išče se soba

meblovana ali nemeblovana, s hrano ali brez hrane ter separatnim vodom s 1. februarjem t. l. Ponudbe na pošto ležeče „Lj. N. št. 9“. 736

Cepljene trte!

Naročite si, dokler je še kaj zaloga. cepljene trte najbolj priporočljivih vrst, vkoreninjenih divjake in belo vkoreninjenih trte „šmerica“ — dobro in zanesljivo blago. Za pojasnilo priložite znamke. — Alojzij GRABAR, posestnik in trtnar v Zagorici, p. Juršinci pri Ptuj. 732

Zanesljiv zidarski polir

z daljšo prakso in dvema letoma stavbne obrtni šole, zmožen nekoliko slovenskega jezika, ISČE SLUŽBE pri večjem privatnem stavbnem podjetju, najpozneje s 1. marcem. — Ponudbe pod „3990“ na anončno ekspedico „ZENTRAG“ Graz, Brandhofgasse 10. 681

Trgovci, trgovski pomočniki pazor!

Dam svojo podružnico v večjem trgu na račun pod zelo ugodnimi pogoji. — Kupčija zelo izborna. Razpolagati mora z najmanj 50 tisoč Din. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 734

Na prodaj

maska, (bojna), sablja, par elegantnih jahalnih čevljev, par črnih usnatih gamaš, nove citre, ura (Schwarzwalder) z kukavičjim in prepelčjim udarcem (tonom), par finih drsalk in zbirka mineralij. Poizve se v Slomškovi ulici št. 14, I. nadstropje, desno. 697

Ženitna ponudba.

28 letni veletrgovec in posestnik iz zelo ugledne rodbine na deželi, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gđ. lepe zunanosti s primernim premoženjem, in ki bi imela veselje do trgovine. Zeli se sliko, na ki po goji, katera se vrne rekomandirano. Tajnost zadržana. Cenjene ponudbe pod „Muzikalna/699“ na upravo „Slov. Naroda“. 699

Trgovci pozor!

NAJLEPŠI USPEHI! PRODA SE TAKOJ radi družinskih razmer v večjem trgu na Spodnjem Štajerskem na novo opremljena in dobro vpeljana trgovina v sredini trga (zraven pošte, javne mitnice in občinskega urada). Poleg tega se prodaja tudi travnik in gozd. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“ pod „Zlato/733“. 733

Proda se stavbna parcela (862 m²) v mestu. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 703

Proda se hiša z vrtom

v Rožni dolini-Vič. — Poizve se pri g. Oroslovu Pečku, Mala čolnarska ulica 3, Ljubljana. 701

Proda se

MALO RABLJEN ČEVILJARSKI STROJ. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 725

Iščem zaslužka

Z ROČNIM DELOM (vezenje, raznovrstno ažužiranje). Pridem iskat tudi na dom. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 709

Na stanovanje in hrano

SE SPREJME dijakinja ali solidna gospodična blizu uršulinske šole ali liceja. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 705

Majhno posestvo s hišo

na Štajerskem v bližini Maribora SE PRODA. — Hiša, ki leži ob državni cesti, je primerna za vsako obrt. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 723

Kupim hišo

v centru na prometnem kraju, in sicer s prostim velikim trgovskim lokalom in event. tudi s stanovanjem. — Ponudbe s točno oznako mesta in cene je poslati na upravo „Slovenskega Naroda“ pod „Trgovina/726“. 726

Proda se

popolnoma nov sokolski KROJ, nova SALONSKA SUKNJA, in damska BOA po zelo nizki ceni. Ogleda se lahko vsak delavnik od 10. do 12. ure, Zelena jama 53/L, vrata 19. 719

Komercijalni poslovođa

za manjše tovarniško podjetje SE SPREJME. Reflektira se le na starejšo moč, event. penzionist, ki pa mora biti dober organizator in več vseh pisarniških del. Ponudbe pod „Vesten/724“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 724

Kdo potrebuje delavce in uslužbence?

Biro rada drž. kom. za pomoč Rusom, ljubljanski odsek, predlaga strokovnjake, inženjerje, agronome, književnike, upravitelje posestev, učitelje raznih jezikov in glasbe, šoferje itd. ter navadne delavce. — Ljubljana, hotel „Soča“ 14. — Šef odseka dr. E. Borisov-Mezorow. 708

Proda se hiša,

ležeča ob glavni cesti. V hiši je velik lokal za trgovino z vso opravno, enako mesnica s klavnico in kavarna. Voda je napeljana v kuhinjo in klavnico. Pri hiši je hlev za 5 goved, 3 svinjaki ter klet; vse betonirano, kozolec in sedem jehov zemlje; vse v eni parceli na ravnem. Dalje 4 vozovi, 1 konj, 1 krava in vse orodje, katero se potrebuje pri posestvu. — Proda se rad iselivce. Cena 290.000 Din. Ponudbe pod „Selitev/714“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 714

Za novo bančno poslojje se sprejme

glavnega vratarja

ki je več slovenskega in srbsko-hrvatskega jezika v govoru in pisavi, dalje italijanskega in nemškega jezika v govoru. Le resni reflektanti, ki so v položaju dokazati neoporečnost preživljenja, naj vložijo prošnje in zahteve glede mesečne plače na tajništvo Ljubljanske kreditne banke do 27. januarja t. l. Za vratarja je predvideno prosto stanovanje (kuhinja in soba) in prosta razsvetljava. 708

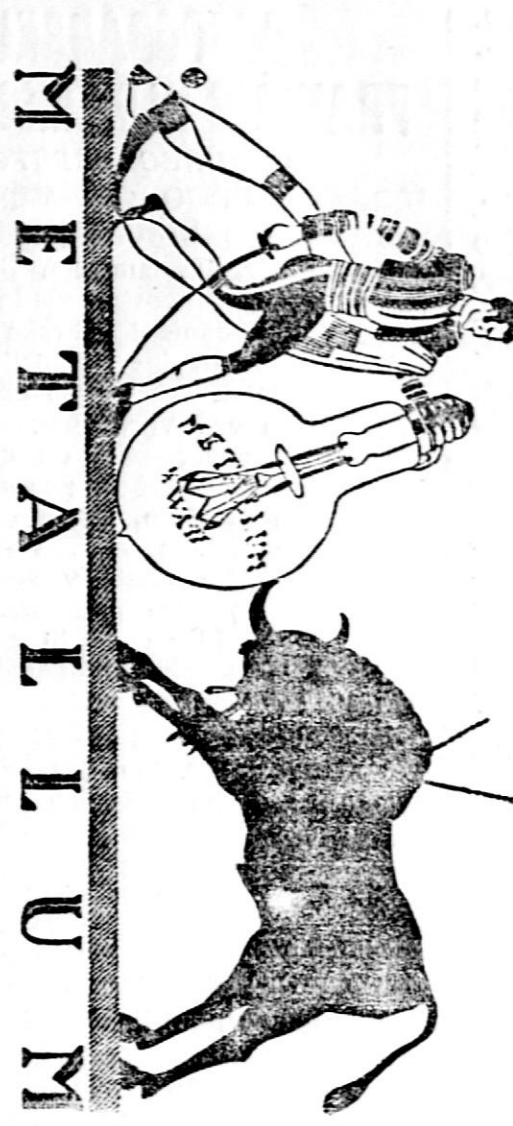
Dr. Ing. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženjer in mestni stavbenik

Ljubljana, Gradšče št. 13.

Stavbno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo in vsakovrstne visoke stavbe.

izvršitev. — Projektiranje.

Sprejme se

FANTEK (nad eno leto star) v dobro oskrbo proti primernemu plačilu. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 717

Tekstilni uradnik

SPREJME MESTO kot tehniška moč; je absoluten tekstilne šole s prakso. — Ponudbe pod „Čehoslovak/568“ na upravo „Slov. Naroda“. 679

Išče se deklica

strogo solidna, resna, ki zna kuhati in opravljati v redu vsa druga hišna dela k majhni rodbini (mami in sinu). Plače 600 do 700 kron. — Samo pošte in dostojne deklice naj pišejo na Josip BALL, Karlovac. 679

Iščem družabnika

s kapitalom 100 do 150 tisoč Din v svrhu izdelovanja predmeta, kojega uspeh je zasiguran. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Izdelovanje/704“. 704

Redka prilika!

Radi odnovanja SE TAKOJ PRODA LEPO KMETSKO POSESTVO na Gorenjskem. Hiša in gospodarsko poslojje v dobrem stanju; vrt, njive, travniki, pašniki, gozdi v izmeri osem hektarov. — Cena zelo nizka. — Ponudbe pod „Posestvo/711“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 711

PRAVE „JAKOBI“

antimikotini stročnice št. 3

v zalogi pri **EMIL BODRIČU**, Ljubljana Šelenburgova ulica.

Vsaka množina na razpolago. dokler traja zaloga. 712

POZOR!

POZOR!

Sprejme se

POŠTEVA DRUŽINA na kmetko posestvo, katera bi istega oskrbovala. Goveja živina in orodje pri hiši. Proti prostemu stanovanju, kurivu, mleko, par njiv. Prasiče si lahko nabavi in zase izredi, tudi nekaj živine ima lahko. Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Posestvo/713“. 713

Iščem gospodično

eventuelno

vdovo

kot gospodinjico iz boljši hiše, za Ljubljano, zmožno nemškega jezika, ki ima ljubezen do mlajših šolobveznih otrok. Ponudbe in priporočila se prosijo pod „Gos. odinja“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 720

Oddam takoj v najem v Ljubljani blizu južnega kolodvora

hlev, šupo, večje skladišče, konja, dva vozova z opremo lepo dvorišče z veliko njivo pripravno za vrtinarijo ali za večje delavnice event. tovarno, ker dovolj prostora za prizidek. Vdoležba ni izključena. Dopisi p. d. „Pristava“ na Anončno družbo Aloma Comp., Ljubljana, Kongresni trg 3. 721

zvršujem uglaševanja ter popravljam glasovirje in harmonice, specielno strokovno, točno in ceno

Iščemo

uradnika za upravo dnevnika, dve uradnici korespondentini in 2 gospodini za ekspedico. Ponudbe pod „Dobra referenca“ na An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5. 680

Gospodična

z dobro dovršeno trgovsko šolo, znanjem slovenskega, nemškega in francoskega jezika, ISČE ZA TAKOJ SLUŽBO v pisarni na deželi. — Ponudbe pod „Začetnica/623“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 623

Prodaja jesenov

V nedeljo, 21. januarja t. l. ob 2. popoldne se bo prodajalo na dražbi več stoječih jesenov v Zalogu pri Steletu.

Skladišče

v izmeri 80—120 m², če mogoče s hlevom, so išče v najem, event. se vzame v zakup dvorišče, kjer bi se mogla sezidati skladišče. Kupi se tudi za skladiščno stavbo prime na parceli. Ponudbe pod „Zračno skladišče“ na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3, I. 451

Gozdar ali starejši gozdarski adjunkt,

SAMSKI, samostojna moč, dober lovec, resen in trezen, z daljšo praks SE SPREJME za večinoma revirsko službo. Prošnje s prepisi revirsko službo. — Prošnje s prepisi spričeval in navedbo referenc (znamke za nadaljno pošiljatev priložite) je nasloviti na upravo „Slovenskega Naroda“ pod „Gozdar/677“. 677

Vinske trte na prodaj!

V moji novosadski trtnici se dobivajo nastopne vrste vinskih trt: **Požlahtnjeno na amerikanški podlagi** — sicer 50 vinskih ter namiznih vrst, **Monticola** in **Portulica**. Sprejemajo se naročila za jesen in spomlad. — V vinskih zadevah dajem brezplačno pojasnila

Nikola Rosch naslednik
Novi Sad, ulica Petra Zrinskega 23.

Parni stroji

Motorji na surovo olje Električni stroji in inštal. material

Stroji za usnjarsko in lesno industrijo

Orodje za vsaki obrat

Snažilni material

Vsakovrstni obratni material

Olja in mast za stroje vseh vrst

Vsakovrstni projekti in inštalacije

Najnižje cene in strokovnaja izvršitev.

680

Tehniška

Union družba z o. z.

Ljubljana, Vegova ulica 2-II.

Srbne gospodinjice

ne morejo poznati Vydrovke. Zato se je ustanovilo domače podjetje, ki izdeluje iz rži sladno kavo, kakršna je bila Vydrovka. Gospodinja Mleko je dragi Sladkor je dragi Najbolj štedil, če poživate „Žiko“. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu!

Pravna „Žika“

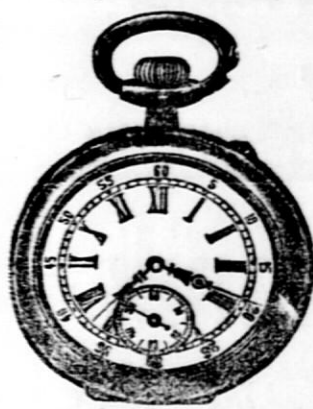
dr. z o. z.

Ljubljana, Rožna dolina.

IVAN PARIŽ

trgovina z urami, zlatino in srebrnino
LJUBLJANA, Stari trg 20.

Največji davki

katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z Ilustrovanim katalogom tvrdke H. Suttner, (metnik Henri Maire), Ljubljana št. 3. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestnice, uhane, namizno orodje, kerstna in birmaska darila ter vso drugo zlatino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete kakor: škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, steklorecce, doze za tobak, svačnice in smotke, nažigale in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. SUTTNER, (metnik Henri Maire), Ljubljana št. 3.

Uprava državnih monopolov namerna nabaviti 100.000 kg duvana in 50.000 kg najfinijih trakijskih duvana za izradu najfinijih in luksuznih cigareta.

Pozivaju se zainteresovana lica, da izvole podneti za lifornjanje pomenutih količin ponude do 16. februara 1923 god. do 11 časova pre podne u zapečaćenom kovertu direktno Upravi gde će se ponude komisijski otvoriti.

Ponude treba da sadrže cene, raspoložljive količine Clase-ment duvana i uslove plaćanja.

Muster treba poslati zasebno Upravi Monopola.

Iz kancelarije Industrijskog Odelenje Uprave državnih Monopola IM-Br. 236.

Broj 196/23.

NATJEČAJ.

Kod Gradskog poglavarstva u Banjoj Luci ima se popuniti mjesto gradjevnog inženjera u VIII čin. razredu.

Natječenje je prve godine privremeno a definitivno će namješćenje uslijediti prema uspješnom službovanju prve godine.

Plata i doplaci analogno kao kod državnih službenika o osim toga i nagrade prema izvjesnim postignutim uspjesima u službi.

Natjecatelji, koji moraju biti naši državljani, neka svoje propisno taksirane molbe podnesu ovom gradskom poglavarstvu najdulje do 30. IV. 1923. godine, i molbi prilože:

1. Krštenicu;
2. Domovnicu;
3. Svjedočbe (diplome) o stručnoj školskoj spremi;
4. Svjedočbe o dosadanjem službovanju kroz najmanje pet godina;
5. Svjedočbu o moralnom vladanju;
6. Uredovnu liječničku svjedočbu.

Gradsko poglavarstvo Banja Luka.

dne 11. januara 1923.

Naznanilo.

Naznanim vijudno, da do preselitve v novi lokal, Selenburgova ulica 1, sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila vsake vrste, ako ravno čevlji niso pri meni kupljeni ali izdelani, v provizoričnih prostorih, to je POLJANSKI NASIP 40 II. nadst. (stara cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner
Ljubljana,
Specijalist za ortopedična in anatomska obuvanja in trgovca s čevlji.

SLADKOR šećer

glave, kocke i kristal, tjestoninu, makarone, fide-line i rezance kao i svu ostalu specerajsku i kolonijalnu robu

nudjamo i šalijemo željeznicom

gg. trgovcima svaku količinu i na svaku stanicu.
Molimo zahtijevati cijenike.

„Banija“

trgovačko prometno društvo, veletrgovina mješovitom robom,

KARLOVAC.

Otroški voziček,

dobro chrnjen, visok, bel SE PRODA. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 612

Trinadstropna hiša

na prometnem kraju v sredini Ljubljane, kjer se lahko vpelje dobra trgovina ali obrt, SE TA KOJ PRODA. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 621

Prostovoljna dražba

celekupnog namještaja Kino Grika u Dravogradu (Benzinagregat, Projekcijsapparat, pianino, se-deži itd., : 26. januara 1923 u 12 sati u dvorani kino. 670

Poceni se prodaja njiva,

obsegajoča 3 joha in leži ob de-želni cesti Ljubljana-Smartno, od-daljena 400 m zgoraj poljske šole. Poizve se: Miko Stefanović, Gorup-va ulica 3/II. 506

KROMPIRJEVO MOKO KUPI

tovarna Anton Šinkovec, Grosuplje

Cvetlične čebule

HIJACINT IN TULIPANOV iz Holandske SO PRISPELE. — CENIK raznih semen je pravkar izšel in ga pošljemo na zahtevo. SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 648

Enonadstropna hiša

v sredini mesta Ljubljane z več stanovanji SE PRODA; promet-na točka. Spodnji lokali pripravi-za trgovino. — Ponudbe pod: »Cena 150.000 Dine na Anončni zavod Dra-go Beseljak, Ljubljana Sodna ulica 5. 657

POZOR! Industrijalci, vrtnarji!

Proda se poceni ca. 12.000 m² zemlje blizu tvornice za lep v Ljubljani ob glavni cesti. Elek-trični tok v obilni meri na razpo-lago. — Ponudbe pod »Rešitev val-u-te na Anončni zavod Drago Besel-jak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 658

Potrebujem starejšega, samostojnega urarskega pomočnika,

ki zna dobro delati. Plača po do-govoru in sposobnosti 1000 do 1500 dinarjev mesečno. — Reflek-tanti naj pošljejo ponudbe na Franjo KATONA, Petrinja, Hrvatsko, trgo-vina bižuterije te urarskih artikla na veliko i malo. 553

Nudim po najnižji ceni:

banaske moko, otrobe, kr-milno moko, dalje seno, slamo in druge deželne pri-delke. — Zaloga najboljšeg-a »Dalmatinskega cemen-ta« v vsaki manjši in vagon-ski oddaji. 355
LJUDEVIT SIRC, KRANJ.

Moderna krasna vila

z vrtom, v sredini mesta Ljublja-ne, SE PRODA. Enodružinska s šestimi sobami in pritliklinami, zi-dana pred 17 leti, blizu cestne že-lezni, posebno prikladna za zdravnike. Stanovanje mogoče z zamenjavo. — Ponudbe pod »Dila-na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 656

Zaradi smrtnega slučaja se da TAKOJ V ZAKUP kompletno opremljena

kolarska obrt

večjem kraju na Štajerskem (Jugoslavija). — Nekaj 100 m² dobro izsušenega kolarskega in brezovega lesa v zalogi. — Je to v tem kraju edina kolarska obrt. Več pov: Gottfried KREBS, Villach, Widmannsgasse 42 (Kärnten).

Iščem v središču Ljubljane

pod- ali nadzemski gostilniški lokal

s skromnim stanovanjem. PRO-DAM ali ZAMENJAM za Pony-VOZ krasno izdelan, še niko-vo-vani »GIG«. — Proda se srednje-velika angl. PSICA, izborna ču-vajka in brake ter dva njena mla-diča z Dobermanom križana. — Avg. ZAJEC, Bl. Dobrava, pošta Je-senice. 501

Proda se malo posestvo.

Naslov pove uprava »Slovenske-ga Naroda«. 655

Lep, krasen lestenec

CENO NAPRODAJ. Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 590

Sprejme se prodajalka

v trgovino mešanega blaga. ANTON PETEK, Konjice. 629

Mlad potnik,

dobro vpeljan, PREVZAME pos-leg svojega predmeta še kak do-bro vpeljan predmet proti pro-zviziji. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Mlad potnik/599«. 619

Tambure

prvorazredne i bezprikorno po-kockane, proizvajda na veliko P. BOGDANOV & Co., SISAK. Solidne cijenel Tražite cijenike.

Predajamo na debelo

SLAMO (prešano in v snopih), SENO, KROMPIR, FIZOL in OTROBE po povoljnih cenah. Hrvatska Seljačka Zadruga Barčolovac kraj Varaždina. 571

Kontoristinjo,

veščo slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter stro-jepisja in knjigovodstva, SPREJ-ME tvrdka LAMPRET, Krekov trg 10, Ljubljana. — Plača in na-stop po dogovoru. One, ki znajo tuje jezike, imajo prednost. 619

NAJBOLJSE VRSTE

slavonskega sena ter ovse-ne in pšenične slame

PRODAJA v kompletnih vagonih s svojega skladišta v Novi Gradi-ški PO NAJNIZJI CENI JOSIP WEISS, Eksport sijena i slame, Zagreb, Rokova ulica 2/II. Telefon nuspostaja 13—51. 379

Sprejememo takoj

IKUŠENEGA PODKOVAČA in KOVAČA ZA VOZOVE, sam-ca, popolnoma samostojnega in zanesljivega z dobrimi sprječevali. Samo prvovrstni delavci naj poš-ljejo ponudbe na: ZELEZARNO MUTA, Muta ob Dravi. 635

Mladog marljivog trgovca

sa dobrom naobrazbom, hrvat-skom, njemačkom, po mogočno-sti i talijanskom jeziku vještog TRAŽI veliko poduzeće za ured i privremeno putovanje.

Ponude pod: »POVJERENJE 101 II-D-63« na Interreklam d. d. Zagreb, Ilica 21. 661

DOBRO STOJEĆI

čevljarski mojster

in lišni posestnik v zelo promet-nem industrijskem kraju Slove-nije PREVZAME ČEVLJE ali USNJE V KOMISIJSKO RAZ-PRODAJO. — Dobra garancija. Vpraša se na

Anončni zavod Drago Be-seljak, Ljubljana, Sodna 5. 660

Ceno se prodaja

DOBRO OHRANJEN FRAK. Naslov pove uprava »Slovenske-ga Naroda«. 561

Iščem stanovanje,

obstoječe iz dveh sob in pritliklin, event. v novi hiši. — Ponudbe pod »K./672« na upravo »Slov. Naroda«. 629

Proda se takoj

dobro ohranjen PLETILNI STROJ. — Naslov pove upra-va »Slov. Naroda«. 673

Sobo iščeta

DVA AKADEMIKA: če mogoče skupaj ali ne. — Ponudbe pod »Akademikarja/609« na upravo »Slov. venskega Naroda«. 678

Naprodaj je travnik

V LJUBLJANI. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 688

Potrebujem služkinjo,

ki lahko TAKOJ NASTOPI. — Hrana in plača dobra. — Oglasiti se je na Mesnem trgu št. 6/I. M. P. 652

Gospodična

z večletno pisarniško prakso, večša tudi enostavnega knjigovodstva, vpo-jana v trgovsko stroko, IŠČE MESTA PRODAJALKE ali BLAGAJNICE. — Ponudbe na upravo »Sloven-skega Naroda« pod »Izveščana/674«. 652

KUPIMO VEČJO MNOŽINO DOBRIH RABLJENIH jamskih tračnic

v teži 7 ali 9 kg na tekoči meter. Ponudbe na naslov: ANTIMON. Medija-Izlake. 584

PRODAJO SE 3 samci in 3 sa-mice po dva meseca stare PRIST-NE NEMŠKE VOLČJE PASME (deutscher Wolfshund).

Vprašati: L. GREGORIĆ, Novo mesto. 583

Proda se več delnic

TRBOVELJSKE PREMOGO-KOPNE DRUŽBE po dnevnem kurzu. 659

Naslov pove Anončni zavod Drago BESELJAK, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Trgovski pomočnik,

22 let star, vojaščine prost, izur-jen v špeceriji in lesni stroki, želi PREMENITI MESTO, da bi opravljaj tudi potniške posle. Ponudbe pod »Agilen/564« na upravo »Slovenskega Naroda«. 629

Absolventinja trg. tečaja,

vajena nekoliko lesne trgovine, želi mesta pri kaki lesni industriji v Sloveniji KOT KONTORISTI-NJA. — Gre 1—2 meseca brez-plačno. — Ponudbe pod »Lesna in-dustrija/521« na upravo »Slov. Nar.«. 629

PRODA SE

enonadstropna hiša

v Celju, oddaljena 10 minut od kolodvora z moderno opremljeno prodajalno, delavnico, dvoriščem in vrtom; električna razsvetljava, parketirane sobe itd. — vse v prav dobrem stanju. — Reflekti-ra se samo na resne kupce. Dopisi: Poštni predal 31, Celje. 408

Izvanredno popravljivi LOKOMOBILI

promptno sa stanice Zagreb i Ljubljana

Wolff	HP	Wolff	HP
1908	10/20	1914	62/80
1908	15/25	1920	70/100
1917	20/32	1913	85/110
1912	24/40	1912	100/150
1908	30/50	1919	130/150
1920	40/60	1908	150/200
1921	54/75	1916	55/480

Višadi i samohodni lokomobili svih veličina. — Lokomobi ko-tiv vi 22, 31 qm. — Jednodiš-nje i omičko jaistvo. Prvoraz-redno generuo popravljivi, savjesni iskušeni. — Loženje svakim gorivom.

Braća Fischer d. d. Zagreb, Pantovčak 5.

Djevojku kao kuharicu

samostalnu, vještu svih domaćih poslova uz dobre uvjete i na stalno vrijeme, PRIMIM. Ponude pod šifrom »Zadovolj-stvo« do oglasnoga zavoda u Za-grebu, Mesnička ulica 15. 511

PRODA SE

kompletna lekarna

(lene orohove steklene omare, tehcnice, 150 posod [Standgefä-ss] z napisu in zdravili, menzure, skledice [Reibschalen] i. dr.) ter veliko zdravil. — Vprašati pri: Dr. GREGORIĆ, Novo mesto. 582

KAVARNA all gostilna (restauracija)

dobro ideoa, s početnim in zimskim obra-tom, se v većem kraju Slovenije vza-me v zakup ali kupi. Ponudbe pod »Flotter Betrieb 10437« na Kienreichs Anzeigen-Vermittlungsges. m. b. H., Graz, Sack-strasse 4. 473

Kraljevski Holandski Lloyd

Redni brzi poštni parobroji od Amster-dama in Cherbourga za

Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Mon-tevideo in Buenos Aires.

Vsa potrebna navodila daje

Kraljevski Holandski Lloyd

Glavni zastopnik za Jugoslavijo

Jugoslavenska banka d. d.

Zagreb, B-Cesta 33.

Brzjavni naslov: Realloyd, Zagreb.

Telefon: 24—65. 414

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavica: Din 60,000.000.-

Rezerva: Din 30,000.000.-

Podružnice:

Bled, Caviat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržić, Zagreb.

Amerikanski oddelak.

Naslov za brzjave: Jadranska.

Afiliirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.

Banko Yugoslave de Chile, Valparaiso, Antefogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Ne prena gli se!
z nakupom ako si nisi ogledal zalogo pri:
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7

Tovarniške zaloge najboljših šivalnih strojev „GRITZNER“ za rodbinsko in obrtno rabo. Posamezne dele za šivalne stroje in kolesa. Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, toaletne potrebščine, galanterija in modno blago.

NA VELIKO IN MALO!